БҮГҮ ЧУРТТАРНЫҢ ПРОЛЕТАРИЙЛЕРИ, КАТЫЖЫҢАР!

ШЫН

ВКП(б) ТЫВА ОБКОМУНУН, КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕДИНИҢ БОЛГАШ АЖЫЛЧЫ ЧОННАРНЫҢ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ СОВЕДИНИҢ ОРГАНЫ

№ 2 (2176). | 1951 ч. январь 3, среда. | Өртээ 20 көп.

1926 ЧЫЛДА ҮНДЕЗИЛЕТИНГЕН.

БО ХҮНГҮ СОЛУНДА

ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң даргазы эш И. В. Сталинга ССРЭ-ниң Электри станцияларының министри Д. Жимериннің рапорту (1 арын).

ОБЛКҮҮСКОМДА. РСФСР-ниң Дээди Совединге соңгулдалар талазы-биле округ соңгулда комиссиязының составын бадылаар дугайында (1 арын).

Совет Эвилелиниң улустарының чаңгыс эвиниң көргүзүү (1 арын).

В. Гольцев.—Совет демократияның улуг күчүзү (2 арын).

ПАРТИЯ АМЫДЫРАЛЫ. Т. Шыырап.—Агит-массалыг ажылдың чедиишкиннерин быжыглаар (3 арын).

А. Балашкин.— Бистиң чедиишкиннеривис (3 арын).

М. Попов.—Көдээ чурттакчыларга кино көргүзүлгезин калбартыры негетинип турар (3 арын).

Г. Балчир.—Бүгү-ниити ыяавыла өөредилгезиниң хоойлузун хажытпас (3 арын).

Кыдат улус республиканың даштыкы х ректер министри Чжоу Энь-лайның медегл ли (4 арын).

Улус демократиязының чурттарын (4 арын).

Кореяда болуушкуннар (4 арын).

Вьетнамның улустуң армиязының чедиишкиннери (4 арын).

Күүселдени хынаары—большевикчи удуртулганың кол аргазы

Бистиң большевик партиявыс совет ниитилелдиң удуртукчу болгаш угландырыкчы күжү болуп турар, большевик партия болза, политиканы тодаргайлап, күрүнеиң болгаш ажылчы чоннарның хөй ниити хамык организацияларының ажылын углап, хынап турар. Бистиң партияның большевикчи политиказы бир шиитпирлиг тиилелгениң дараазы-биле база бирээни чеьдип ап турар, чүге дээрге, партия эөлчеглиг сорулгаларны болгаш политиктиг лозуннарны күүседиринче массаларны мобилизастаар талазы-биле организакчы хайныышкынныг ажылы-биле бодунуң политиктиг шугумун кажан-даа быжыглап турар.

ВКП(б)-ниң XVII съездиге илеткелинге эш Сталин партия организацияларының мурнунга тургускан сорулгазы—организастыг удуртулганы политиктиг сорулгаларның деңнелинге чедир көдүрер, «организакчы ажылда кол чүве болза, кижилерни шилип алыры болгаш күүселдени хынаары болур» деп Лениниң гениальдиг бодалын удуртулга болдурарынче партия ажылдакчыларын ыыйгырып турган. Ленин болгаш Сталинның бо айтыышкыннары бистиң партияның бүгү организакчы ажылының үндезини болур. Партия организациялары оларны бүгү-ле большевикчи чүткүлдүү-биле күүседир хүлээлгелиг.

Күүселденің хыналдазын шын тургуспайн тургаш партияның айтыышкыннарын шыңгыы күүседирин хандырып шыдавас, четпестерни чогуур үезинде илередип, оларны эдип ап шыдавас. Күүселденің хыналдазы бистиң каадырларывысты большевикчи харыысалгага, сагылга-чурумга болгаш ажылга организастыг болур чорукка кижизидип турар. Бир эвес күүселденің хыналдазын организастаар практиктиг хемчеглерни албас болза, эң-не шын шиитпир агаарга астына бээр болгаш сорулгазын чеьдип албас. Шиитпирни үндүрген соонда, ажылдың төвүн шуут-ла ол черинче, кижилерни организастаарынче, херек кырында күүселдени хынаарынче угландырган турар ужурлуг. «Удуртуру дээрге—резолюция бижиир болгаш айтыышкыннарны дарадыры дээни ол эвес. Удуртуру — айтыышкыннарның күүселдезин хынаары ол» деп эш Сталин чугаалап турар.

Күүселденің хыналдазы — партия организацияларының холунда күштүг чепсек, бо чепсекти партия райкомнары, партбюролар, партия эге организациялары долузу-биле ажыглаар ужурлуг. Мону кылырда күүселденің хыналдазы үе-үениң эвес, харын үргүлчүнүң болур ужурлуг. Шиитпирлерниң күүселдезин элээн үр үе эрткенде тургузар дээни ол эвес, харын шиитпирлерни үндүрген дараазы-биле ол дораан-на хыналданы тургускан турар ужурлуг.

Күүселденің хыналдазын шын тургузарының база бир чугула үүлү болза, хыналданы ийи дугаар чергениң ажылдакчылары кылыр эвес, харын удуртукчулар боттары кылыры болур. Шиитпирлерниң күүселдезин үүгле формальдиг отчёттар-биле хынаар эвес, хамыктың мурнунда ол черге баргаш, ажылдың херек кырында түңнелдеринден хынаар херек. Адактың сөөлүнде четпестерин чагбас, болышевикчи чидиг шугумчүлел болгаш бедик негелде чугула үүл болуп турар.

Күүселдени хынаар ёзулуг хыналда чок болуп турары партия, совет болгаш ажыл-агый органнарының сагылга-чурумун божаңнадып турар улуг четпестер болур. Бо чоруктарны бистиң областың партия, ажыл-агый болгаш өске-даа организацияларның ажыл-чорудулгазының хөй санныг чижектеринден көрүп болур.

Аъш-чем комбинадының. Кызылдың ыяш заводунуң болгаш туйбу заводунуң бүдүрүлге ажыл-чорудулгазында улуг четпестер партийжи-политиктиг чогуур ажылдың чок болуп турарындан, партияның эге организацияларының талазындан айтыышкыннарның күүселдезин хынаар хыналданы кошкак организастааны-биле тайылбырлатынар. Даараныла комбинадының болгаш автотранспорт конторазының ажылында чедиишкиннер шиитпирлериниң күүселдезин үргүлчү хынап турарының, массалар иштинге политиктиг ажылдарны хүн-бүрүде чорудуп турарының түңнелинде.

Күүселдени хынаарының күштүг болуп турар тодаргай улуг көргүзүү болза, Каа-Хем районнуң «Октябрь 14 чылы» колхозта ажылдың байдалы болур, партияның эге организациязы бодунуң шиитпирлериниң күүселдезин хүн бүрү хынап турарының ачызы-биле колхозтуң политиктиг болгаш ажыл-агый бүгү амыдыралынче партийжи халдамырны хандырып турар. Бир эвес Бай-Хаак болгаш Чаа-Хөл МТС-тери капитал септелгелериниң планын 100 хуу күүсеткен болза, Шагаан-Арыг МТС-зи чүгле 25 хуу күүсеткен. Тес-Хем районнуң колхозтары планын 97 хуу күүсеткен болза, Чөөн-Хемчик районунуң колхозтары 53 хуу күүсеткен. Чүвениң ужуру болза, чер-черниң партия, совет болгаш ажыл-агый органнарының чамдык удуртукчулары часка белеткенир, көдээ ажыл-агый машиналарының септелгези болгаш үрезин фондуларының уруушкуну дээн ышкаш ажылдың шиитпирлиг участкаларын кошкатпас хыналданың адаанга албаанында.

Күүселденің хыналдазын шыңгыы боттандырып, партияның иштики демократиязын сагып турар, большевикчи шугумчүлелди болгаш бот-шугумчүлелди калбартып турар черлерде ажыл-агый политиктиг сорулгаларны утур, бодун оожургадыр болгаш тогдунар чоруктар чок болгаш туруп болбас.

Партийжи удуртулганың шынарын бедидери — партияның шиитпирлерин күүседириниң талазы-биле организакчы дириг ажылды чорудары болур. Партийжи массаның дуржулгазын нептередири, коммунистерниң бот-тывынгыр чоруун болгаш эгелекчи чоруун сайзырадыры, оларның үнелиг саналдарын болгаш шугумчүлелдиг демдеглелдерин күүседип, бистиң мурнувуста турар бүгү сорулгаларны чедиишкинниг шиитпирлээр арганы бээр.

Бистиң областың партия организациялары ажылчы чоннарның бүдүрүлгелиг болгаш политиктиг идепкейин үлетпүр бүдүрүлгелериниң планнарын, ниитиниң мал ажылы өстүрериниң үш чыл күрүне планын, колхозтарга тудуг планын, 1951 чылдың часкы тарылгазынга белеткелче үлегерлиг мобилизастаар ужурлуг.

Чер-черниң партия организацияларын моон соңгаар быжыглаары массаларга оларның политиктиг болгаш организакчы ролюн бедидери партияның, күрүнеиң болгаш ажыл-агый бүгү адырларының ажыл-чорудулгазынга контролду болгаш күүселденің хыналдазын үлегерлии-биле тургузары — ээлдек, тодаргай болгаш боттуг удуртулганың чугула үүлү болур.

Колхозта мал ажылының чедиишкиннери

Кызыл районнуң Көк-Тей сумузунда „Совет Тываның беш чыл ою" көдээ ажыл-агый артелинде мал ажылдакчылары ниитиниң продуктулуг мал ажылын хөгжүдериниң үш чыл планын чедиишкинниг күүседир дээш кызымакай ажылдап турар.

Артельдиң девискээри мал ажылын сайзырадырынга таарымчалыг одар-белчиир-биле байлак. Колхозтуң баштаар чери, партия эге организациязы ниитиниң мал ажылын хөгжүдеринге үргүлчүнүң кичээнгейин салып турар. Мал ажылының бригадири И. Мөңдүрге, партия эге организациязының секретари Дамба олар мал ажылын хөгжүдер дугайында партияның болгаш чазактың доктаалдарын мал ажылдакчыларынга үргүлчү таныштырып, партияның болгаш чазактың доктаалдарының күүселдезин хандырар дээш улуг организакчы ажылды чоруткан.

Малдың баш санын өстүрер, малдың продуктулуг чоруун бедидер дээш бүгү күжүн салып турар. Мурнакчы колхозчу малчылар колхозта өскен. Олар боттарынга алган хүлээлгезин ак-сеткилдии-биле күүседип турар. Чылгычы Шагдыр 1950 чылда 34 белерден 34 кулуннарны, хойжу Артына 128 баш хой, өшкүден 128 анай, хураганны, инекчи Дечин-оол 32 инектерден 32 бызааларны менди камгалап ап, доруктуруп өстүрген.

Колхозтуң мал ажылдакчыларының чаңгыс эп-сеткилдиг, чүткүлдүг ажылының түңнелинде колхозта 1950 чылда мал өстүрериниң күрүне планы дыка ажыр күүсетинген. Тодаргайлаарга: мыйыстыг бода малдың планы 100 хуу, хой өшкүнүү—125 хуу, чылгы малдыы—110 хуу күүсетинген. Колхозтуң саанчылары эрткен чылдарга бодаарга 1950 чылда элээн бедик сүт саалдазын алган.

1950—1951 чылдарның кыжынында малдың кыштагладыышкынын эки эртирип, бүгү малды менди камгалаар дээш, колхозчу малчылар тус-тус социалистиг хүлээлгелерни алган.

К. ОНГА.

ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы эш И. В. СТАЛИНГА

Электри станцияларының Министерствозунуң электри станциялары 1950 чылдың декабрь 22-де ССРЭ-ниң улус ажыл-агыйын катап тургузарының болгаш сайзырадырының беш чыл планын ёзугаар доктаадып тургускан электри энергиязын ажылдап үндүрериниң планын ажыр күүсеткенин эргим Иосиф Виссарионович Силерге илеткеп тур бис.

Бо чылдың төнчүзүнге чедир электри станцияларының министерствозунуң электри станциялары 4.720 киловатт шак немелде электри энергиязын ажылдап үндүрер.

Дайын үезинде когараан районнарга электри станцияларын катап тургузарының болгаш улам калбартырының планы күүсетингениниң түңнелинде ол районнарга электри энергиязын ажылдап үндүрери 1950 чылда дайын мурнунда турганындан 40 хуу ашкан.

Чаа техникаларны, бедик базыышкынның бузун ажыглаар чорук, от күжү-биле ажылдаар электри станцияларының ажылдарын экижиткен чорук одаар үүлдерни чарыгдаарының ортумак хемчээлин дайын мурнундагызында турганынга дөмейлээрге 1950 чылда 9,2 хуу кудуладырын хандырган.

ССРЭ-ниң Электри станцияларының министри Д. ЖИМЕРИН.

ОБЛКҮҮСКОМДА

РСФСР-ниң Дээди Совединге соңгулдалар талазы-биле округ соңгулда комиссиязының составын бадылаар дугайында

„РСФСР-ниң Дээди Совединге соңгулдалар дугайында Дүрүмнүң" 39, 40 болгаш 41 үүлдерин ёзугаар ажылчы чоннар депутаттарының областы Совединиң күүсекчи комитеди РСФСР-ниң Дээди Совединге соңгулдалар талазы-биле округ соңгулда комиссиязының составынга хөй ниити организацияларының болгаш ажылчы чоннарның ниитилелдериниң мооң адаанда төлээлерин бадылаар:

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазынга—**Чадамба** Леонид Борандаевич—политиктиг болгаш әртем билиглерни нептередириниң талазы-биле Бүгү-әвилел ниитилелиниң Тыва область салбырындан.

Дарганың оралакчызынга—**Замулуев** Николай Данилович—профес әвилелдериниң область чөвүлелинден.

Соңгулда комиссиязының секретаринге—**Пакина** Александра Евлампиевна—Бүгү-әвилелдиң Ленинчи Аныяктарының Коммунистиг Әвилелиниң область организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери—

Лопсан Николай Чимитович—Улуг-Хем районнуң Ленин аттыг колхозунуң әр, херәәжен колхозчуларындан.

Тамдакай Юрий Мижитович—Күрүне-албан черлериниң ажылдакчыларының профәвилелиниң область комитединден.

Дайдан Салчак Сыянболевич—Кызыл районнуң „Теректиг" колхозунуң әр, херәәжен колхозчуларындан.

Мавды Парыкмаа Анандович—Бии-Хем районнуң Кочетов аттыг колхозунуң әр, херәәжен колхозчуларындан.

Катаева Антонина Федоровна—Кызылдың № 3 школазының башкыларындан.

Прокудин Александр Егорович—Сарыг-Сеп МТС-тиң ажылчыннарындан, тускай әртемниглеринден болгаш албан-хаакчыттарындан.

Кудрящева Клавдия Федоровна—Кызылдың автотранспорт конторазының ажылчыннарындан, инженер-техниктиг ажылдакчыларындан болгаш албан-хаакчыттарындан.

Мишина Галина Тонмитовна—Таңды районнуң коммунистиг организациязындан.

Совет Эвилелинде

ИВАНОВО ОБЛАСТЬ. Комсомольск районнуң улгатыр катыштырган „Путь к социализму" колхоз хаван ажылын өстүреринге улуг чедиишкиннерлиг болган дээш ССРЭ-ниң Көдээ ажыл-агый Министерствозундан шаңнал—„Победа" деп чиик машинаны алган.

ЧУРУКТА: (оң талазындан солагай талазынче) колхоз дарганы Ф. Я. Шалаев, эң эки хаван ажаакчызы З. Е. Полотова болгаш зоотехник Н. К. Суханов оларның чаа автомашиназының чанында турары.

Чуруу Ф. Карышевгии.

СЭТА-ның пресслишези.

Малчыннарга чаа номнар

1949—1951 чылдарда колхозтарның болгаш совхозтарның ниитиниң продуктулуг мал ажылын хөгжүдериниң үш чыл планының дугайында партияның болгаш чазактың доктаалында колхозтарның болгаш совхозтарның чедиишкиннериниң делгеренгей көргүзүглери-биле кады республикаларның, крайларның, областларның болгаш районнарның мал ажылының делгелгезин әртириниң дугайында айтыышкынны берген.

Көдээ ажыл-агый номнарын үндүрер черниң үндүргени «Мал ажылының делгелгелерин организастаары»—деп В. Е. Сташевскийниң ному ындыг делгелгелерни әртириниң болгаш белеткээриниң практиказын тодаргай чырыдып турар.

Көдээ ажыл-агый номнары үндүрер чер М. В. Владимирскийниң „Колхозтарда мал ажылының механизастаашкынының дуржулгазы"—деп брошюразын парлап үндүрген, ынна Москва областың Раменск районда Тельман аттыг болгаш „Пламя" колхозтарны чижеглеп, мал ажылының фермаларынын бүрүн механизастаашкыны мал ажылының продукциязын бедидеренге кайы хире улуг рольду ойнап турарын тодаргай көргүскен.

Сталинчы шаңналдың лауреаты Г. Р. Литовченконуң „Алтай ук саалыг хойларны өстүрүп үндүрериниң методтары"—деп номун көдээ ажыл-агый номнары үндүрчерден парлап үндүрген.

Бүгү-әвилелдиң В. Р. Вильямс аттыг мал чемнериниң әртем-шинчилел институду С. С. Шаинның „Сиген бүрүзү—долу үнелиг чем"—деп брошюразын ийи дугаар чаартып парлап үндүрген. Ында белок минеральдиг бүдүмелдер-биле база витаминнер-биле байлак чем кылдыр, сиген бүрүзүн белеткээриниң база ооң техниказының ужуру дуазазының дугайы бижитинген.

(СЭТА).

Совет Эвилелиниң улустарының чаңгыс эвиниң көргүзүү

Декабрь 24-те Узбектин, Азербайджанның, Молдавиянын, Кыргызияның Таджиктиң, Армяның, Туркменниң Совет Социалистиг Республикаларының ажылчы чоннар депутаттарның чер-чер Советтеринге соңгулдалар болуп эрткен. Эргечагырганың чер-чер органнарынга соңгулдалар ажылчы чоннарның большевик партияга, совет чазакка, баштынчы болгаш башкы эш И. В. Сталинга ынагының болгаш бердингениниң көргүзүү болуп хуулган.

Эш И. В. Сталинның кандидатуразы бадылатынган хоорайларда бадылаашкынар политиктиг улуг көдүрүүшкүннүң үезинде эрткен.

Хүннүг Узбекистанның найсыалы—Ташкент чер чырыванда-ла отуп келген. Соңгукчуларның күзел. бодалы бүгү улустуң бир дугаар кандидаты тайбыңның тук көдүрүкчүзү эш И. В. Сталинче угланган турган. Лениннің өлүм чок херээниң гениальдиг уламчылакчызы Иосиф Виссарионович Сталин шаанда дарлатырып. эрге чок чораан узбек улуска хосталганы болгаш хамаарышпас чорукту берген. Совет эргечагырганың чылдарында Узбекистан бедик хөгжүлделиг индустриялыг, механизастатынган улуг көдээ ажыгагыйлыг мурнакчы республика болу берген.

Ташкентиниң область Совединге болгаш Ташкентиниң хоорай Совединге депутатка бадылаар бодунуң чөпшээрелин Ташкенттиниң чурттакчыларынга бергеш. эш И. В. Сталин улуг алдарны көргүскен.

Пес-таавы институдунуң хөй каът бажыңынга № 155 соңгулда участогунуң бадылаашкын өрээли ында туруп турар. Соңгукчулар, төрээн Сталинның адын бижээн бюллетеньнерни ап турган.

Бодунуң хамааты хүлээлгезин күүсеткеш. пес-таавы институдунуң студентизи эш Бурхановтуң чугаалааны:

—Кажан. бээр чоруп олургаштың эш Сталин аныяк Узбектер биске кайы хире хөйнү кылган деп чүвени бодап чоруп олурган мен. Мээң ачам—аргыгыгкустарь, мастер безин болуп ап шыдаваан. Мен ийи чыл болгаш инженер болур мен... Миллионгмиллион совет кижилерге кайгамчыктыг орукту ажыткан улуг Сталин дээш бодунуң бадылаашкынын бээри—улуг аас-бежиктир.

Ташкентиниң № 155 соңгулда участогунче Узбекистанның ужу-кыдыгларындан хевенчилер, малчылар, нефтичилер, дагжылар эш И. В. Сталинның адын бижээн бюллетень алыр дээш четикпейн келгеннер.

Маңаа ийи шак иштинде соңгукчуларның улуг хөй нуруузу бадылаанныр.

Ажылчы чоннарның Баку, Кишинев, Фрунзе, Сталинабад, Ереван, Ашхабад хоорай Советтериниң депутадынга эш И. В. Сталин бадылатырган округтарда бадылаашкын канчаар-даа аажок чаңгыс эргеткилдиг-биле эрткен.

Эштер В. М. Молотов, Г. М. Маленков, Л. П. Берия, К. Е. Ворошилов, А. И. Микоян, Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, А. А. Андреев, М. А. Суслов, П. К. Пономаренко, М. Ф. Шкиратов, Н. С. Хрущев, А. Н. Косыгин, Н. М. Шверник чер-чер Советтериниң депутадынга бадылатырган округтарга соңгукчулар соңгулдаларга улуг идепкейлиг-биле киришкен.

Ажылчы чоннар депутаттарының чер-чер Советтеринге соңгулдалар хүнүн ажылчы чоннар бүгү улустуң улуг байырлалы кылдыр демдеглээн.

Бакунуң Ленинский району — чурттуң эң-не эрги району. Мында чурттаганың хөй каът чараш бажыңнары, культур ордулары, школалар, проспектилер бар. Бо бүгүнү совет эргечагырганың чылдарында тургускан.

Разин аттыг суурда № 169 школада № 2 соңгулда участогунуң төвү. Маңаа хоорай Совединин депутадынга трактористстахановчу М. Я. Белашова бадылатырган. Ооң адын бижээн бюллетеньни Социалистиг Күшажылдың Маадыры Д. С. Спирин алган.

Спирин бо районга 53 чылда ажылдаан, ам «лениннефть» трестизиниң алды дугаар тывыш черин эргелеп турар. Аныяк салгакчыларның төлөлекчизи инженер Керимова, чер адаанын септелгезиниң оператору Ибрагимов, бажын ажыддакчызы Мурадова бадылаанныр.

Соңгулда мурнунуң үнезинде соңгулда участогу туруп турар Нахичеванның культура бажыңынга от өшпээн. Маңаа өртен бир дугаарында-ла башкы Ш. Новрузова келген. Соңгулда хааржаанче бюллетеньни салып киришкеш, дыштанылга өрээлинге баргаштын ооң чугаалаанды:

—Биз совет кижилер совет болгаш иран чуртту чарыш турар Аракстың аас-бежиктиг ариинде чурттап турар бис. Боттарывыс салымчаанывыстың өзлери боттарывыс болуп турар бис. бистиң күшажылывыс коммунизмни тударының улуг херээнге бараан болуп турар. Бистиң аас-бежиктиг амыдыралывыс дээш эргим эш Сталинга улуг-биле өөрүп четирдивис!

Ленинабад областың Шурабский соңгулда участогунга бир дугаарында хүндүлүг шахтёрлар Габдурахманов, Каландар олар бадылаанныр. Дүнекі өлчегге ажылдавышаан. олар бүдүрүлгениң ийи чартык онаалгаларын күүсеткеннер.

Кишиневтин соңгулда участоктарының бирээзинге хоочун дашчы В. И. Семеновтуң өг-бүлези келген. В. И. Семенов болгаш ооң оолдары—бодунуң кылып турар ажылының мастерлери.

Бадылап кааш, Варфоломей Иванович бүгү өг-бүлезиниң мурнундан чугаалаанны:

—Бистиң улузувустуң эң эки төлөлери дээш. бөдүүн совет кижилер дээш бадылаашкыннарывысты өөрүшкүлүү-биле берген бис. Бүгү делегейге тайбың дөшчурттаганың чаа бажыңнары, школалар, эмнелгелер болгаш клубтар хүн-бүрү өзүп турзун — дээш бадылаан бис.

Колхозчу суур Бамбакамат (Армян ССР) чыл бүрүделе улам-на байлактыг болгаш чараш чаагай болуп бар чыдар. Сөөлгү үш чылда кол культура хевенин дүжүлү дөрт катап улгаткан көдээ ажыгагый артельдериниң орулгазы 9 миллион рубль четкен. Колхозчуларның амыдыралы хоорайда чурттап турарларның амыдырадынан ылгашпас. Суурда школа 500 олуттуг кайгамчыктыг клуб. турум кино, библиотекалар. эмнелге чери. божулга бадыны бар болуп турар. Колхозчулар делгем чаагай. электри болгаш радиолуг даш бажыңнарда чурттап турар.

Эртенгиниң 6 шакта Бамбакамат суурнуң улуг бөлүк колхозчулары соңгулда участогунга чыглыш келген. Кижи бүрү-ле бодунуң хамааты хүлээлгезин бир дугаарында күүседирин күзеп турган.

Социалистиг Күш-ажылдың Маадыры звеночу А. Хачатрян бюллетеньни соңгулда хааржаанче салып киргеп. Бадылаашкын өрээлинден үнүп келгеш, ооң чугаалаанды:

Бистиң кайгамчыктыг Төрээн чуртуувус моон соңгаар күүү-шыдалдыг болгаш тиилетирбес болзун дээш. коммунистерниң болгаш партия кежигүнү эвестерниң сталинчы блогунуң кандидаттары дээш бадылаан мен.

Каш шактың иштинде суурда бүгү соңгукчулар бадылаан.

Киргизияның Панфилов районунуң Ленин аттыг колхозта чер-чер Советтеринге соңгулдалар хүнү байырлалдыг эрткен. Эртенден эрелеэш колхозчулар клубта соңгулда участогунга кээп турган. Фрунзениң область Совединин депутадынга Ленин аттыг колхозтуң алдар-сураглыг звеночузу Д. Джетыгенова маңаа бадылатырган.

Туркменниң Кол каналының орууны дургаар турар соңгулда участоктарынга бадылаашкыннар улуг идепкейлиг-биле эрткен.

Сугнуң магистрали Туркменияның эң улуг колхозу «Большевиктин» чериндамчып эртер. Бо колхозтуң девискээринде соңгулда участогу туруп турар. Көдээ Советтиң депутадынга көдээ ажыгагый артелиниң даргазы Социалистиг Күш-ажылдың Маадыры А. Какабаев болгаш колхозтуң бригадири К. Озаров олар маңаа бадылатырганнар. Бир дугаарында участокка Социалистиг Күш-ажылдың Маадыры И. Тойчаев бадылаан. Колхозчуларбиле кады бадылаашкынга канал тулукчулары—эштер Разменов. Курганов болгаш өскелер бадылаан.

Хүндүскүүнүң 2 шакта даңзыларда кирген шупту соңгукчулар бадылаашкыннарга киришкен.

Кушка суур — бистиң чуртувустуң чуруунда эң-не мурнуу талакы чер. Декабрь 24-те бүгү Туркменията байырладың улуг хүнү болган. Ажылчы чоннар чер-чер Советтерин соңгаан. Маңаа бир дугаарында бажың ажылдакчызы Скигпачева бадылаан.

(СЭТА).

АГИТАТОРЛАРГА ДУЗАЛАМЧЫ

Совет демократияның улуг күчүзү

Октябрьнин социалистиг Улуг революциязы бистиҥ чуртувуска дээди чаа хөзирниҥ демократиязын — улустуҥ демократиязын, советтиг, социалистиг демократияны тургускан.

В. И Ленинниҥ бижээни болза. «Советтиг эргилде болза, демократияныҥ делегейде көстүп көрбээн ханы болгаш калбак хөгжүүрүүгө идигни берген. ынчангаш, ооҥ ужурунда бис ону ажылчоннуҥ болгаш капитализмге дарлатырган массаларныҥ демократиязы болур деп шынзыктырып турар бис — ынчангаш, моннуҥ канчаардаа аажок хөй нуруузуҥ демократиязы, ынчангаш буржуазтыг демократиядан (мөлчүкчүлерниҥ, капиталистерниҥ, кожайларныҥ) ылгалып турар социалистиг демократия (ажылчоннуҥ) болур (Чогаалдар, т. 30, арын 99).

Ленинниҥ генийи пролетариаттыҥ диктатуразының эҥне эки политиктиг хевили болур. Советтерни ажыткан. Ленинниҥ идеязын сайзыратпышаан, совет күрүнениҥ чуртувушкунунуҥ дуржулгазын байытпышаан, эш Сталин социалистиг күрүне тургузуушкунунуҥ дуржулгазын байытпышаан, эш Сталин социалистиг күрүне тургузуунуҥ тиилелгелерин. коммунизмниҥ тиилелгелерин быжыглап турар.

Капиталистиг монополияларныҥ кызыгар чок эргеҥ-чагыргазын чажырып чаанын көжегези болуп турар буржуазтыг демократиядан Советтиг демократияныҥ ардык күчүлүүн бүгү делегейниҥ ажылчыларынары көрүп турарлар.

Социалистиг демократияныҥ Сталинчы Конституцияда сиҥиктиргеҥ улуг идеялары болза. быжыг тайбың дээш, улустарныҥ хосталгазы болгаш деҥ эргези дээш, социализм болгаш демократия дээш демиселче бүгү чуртларныҥ ажылчы чоннарын сорук киирип турар.

* * *

Совет демократия болза, ниитиниҥ социалистиг өнүү-төрөөгизиниҥ бүгү хемчеглер-биле хөгжүп быжыгып келгенинге үндезилээш. сайзырап турар болгаш быжыгып турар. Сталинчы беш чылдар бистиҥ Төрөөн чуртувусту чаартып тургускан. Большевиктер партиязыныҥ удуртулгазы-биле күүлүг социалистиг индустрия тургустунган. Колхоз тургузуу тиилээн. көдээ ажылагый мурнакчы улуг машина техниказы-биле чепсеглетиннеген. Социализм улус ажылагыйынныҥ бүгү адырларынга тиилээн. Капиталистиг идеологтер бүрүү-биле узуткатынган. Кижини кижи мөлчүүр чорук чок болган. Чуртка культура революциязы боттанган. Социализмниҥ тиилелгези болза, социалистиг демократизмниҥ чечектелиишкининиҥ грациттиг дөзөө болган.

Эш Сталинныҥ өредип турары болза, «кайда мөлчүгделди узуткаанын. кайда бир чамдык кижилер өскелерин дарлавайн турарын, кайда ажыл чок чорук болгаш түрегдеп чогуп, кижи кайда бир ажылын, чурттарын, хлебин эртен ышкынып болур деп чүвени болдавайн чоруур болдур чүгле ында ёзулуг хосталга бар болуп турар. Чүгле ындыг ниитилелге саазын кырында. хуунуҥ болгаш өске кандыг-даа янзыгбүрү эвес, а ёзулугла хосталга болдунар» (Эш Сталинныҥ Рой Говардка-биле беседазы, партиздат. 1936 ч. арын 13).

Капиталдыҥ эргеҥ-чагыргазы кайда турар болдур ында хосталга чок. ында деҥ эргеҥ туруп болбас. Бүдүрүлгени эзлеп турар капиталистер-биле бүдүрүлгениҥ чепсек-херекседелериниҥ казытырган, болдунуҥ күш-ажылын садып чоруур үлетүрүүчиннериҥ аразынга, помещиктер-биле ашчутка таваршыкан хөлечиктериҥ аразынга ёзулуг деҥнежилге туруп болбас. Ангилияда бүгү национал байлактарныҥ 66 хуузу чоннуҥ 1.6 хуузунуҥ тодаргайлаарга, каш борбак мөлчүүчүлериҥ — банкылар. фабрикалар эзлериниҥ помещиктериҥ холунда туруп турар. АКШ-та үлетүрүҥ адырлары бүрүү-биле улуг улуг капиталистиг монополияларныҥ Дюпон, Рокфеллер, Морган, Форд, Меллон болгаш өске-даа ол ышкаш тус-тус миллиардерлериҥ холунда турар.

В. И. Ленинниҥ бижээни болза «Буржуазтыг демократия болза, ...каждан-даа, бага капитализм үезинде-даа кызыы, жестинген, мегечи, арын чагдынган кожайларга тывааган, дарлатырганнарга, ядыыларга какпа, дузак мегечи чорук болбайн баар аргазы чок» (Чогаалдар т. 28, арын 222).

Капиталистиг ниитилел эптеш чок чөрүдээлерни үндүрүп турар. Мөлчүкчүлер биле мөлчүтүргеннериҥ аразында аҥгы демисели улам-ца чидигленип турар. Буржуазтыг күрүне болза, ажылчоннуҥ араатанзыг ёзу-биле мөлчүп хемдириниҥ аппарады. саҥ-хөө олигархиязындан калбак улус массаны күштеп күчүлээр аҥгыныҥ органы болуп турар.

Совет ниитилел болза. аҥаа мырыҥайла удурланышкак байдалдыг болуп турар. Социализмниҥ бүгү делегейге төөгүлүг тиилелгелериниҥ база большевик партиниҥ канчаардаа аажок организакчы болгаш кижизидикчи ажылынын түүнелиҥде большевик партияны, эш Сталинны долгандыр сырый катышкан совет улустуҥ мораль-политиктиг бузулбас чаҥгыс эви бистиҥ чуртувуста тургустунган. Бистиҥ чуртувуста күчүлүг ийи күштер— улус биле коммунизм чаҥгыс бүдүн чүве болуп каҥналып катышкан. Ажылчыннар, колхозчулар, совет интеллигенция чаҥгыс сорулга-биле коммунизмче чүткүлдүг.

Совет кижилер болза, боттарыныҥ төрөөн социалистиг күрүнезиниҥ башталгазынга шуут болгаш эҥне идепкейлиг-биле киржип турарлар.

Чер-черниҥ Советтеринде, 1,4 миллион ажыг депутаттар саналыныҥ турар. Эвилелдешкен республикаларныҥ Дээди Советтеринде 4.663 депутаттар ажылдап турарлар Чер-черниҥ Советтериниҥ янзы-бүрү комиссияларында ажылдап турар саян-саяа активтерни ол саннарга база немээр херек.

«Советтер болза, массаларныҥ боттарыныҥ шуут организациялары болур, тодаргайлаарга, чаа күрүнениҥ тургузуунга болгаш башталгазынга массаларныҥ киржирин канчаардаа аажок беленчидип турар... массаларныҥ революстут энергиязын, инициативазын, чаяакчы арга-мергежилин канчаардаа аажок чежип делегеррдир, массаларныҥ эҥ-не демократтыг, ындыгныҥ төлөөзинде эҥ-не авторитеттиг организациялары болур» (Чогаалдар, т. 6, арын 119).

Совет эргеҥ-чагырганыҥ алызындан тура улусчу шынарлыы—бистиҥ демократиязыстын, социалистиг демократияныҥ аштырбас күчүзү болгаш күжү ында болур.

Улустарныҥ хостуг болгаш деҥ эргелиг болурунуҥ дугайында мегечи, арын чагдынган аазаашкыннар-биле көжегелетиҥгеҥ буржуазтыг демократия болза. колония болгаш хамаарылгалыг чурттарны кадыг каржызы-биле дарлап хемдириниҥ империалисчи политиказын чажырып, чаап турар. Буржуазтыг демократия болза, национал-дыҥ өөрөөннешкек чоруун болдунар-ла арга-биле ышсын, улустарныҥ деҥ эвес эргелиг болурун дүрүмчүдүп турар.

Чагырыкты илеттерден расаныҥ өөрөөннешкек болгаш национал-дыҥ көрүүшпес чоруун бүгү хемчеглер-биле нептередип, фашисчы расаныҥ «теориязын» нептередип турар буржуазтыг ниитилелде улустарныҥ хостуг болгаш деҥ эргениҥ дугайында чугаа турбас-даа болгаш турупдаа болбас ужурлуг. АКШ-та 14 саяннегр чон, славян уктуг каш сая американнар бужар баҥк дарладын адаанда човуурган чыдар болгаш расаныҥ, национал-дыҥ дыннан көрбээн ылгай көөр чоруунга таваржып турарлар. Британия империязынын 560 миллион чонундан 510 миллион ажыы күрүнениҥ башталгазынга киржир эргезин казытырган, эҥ бөдүүн политиктиг эргелери безин чок турар болгаш ядараҥгай түренги, аш чутче киир чыгатырышканнар.

Америк империалистер. хосталгага ынакшылдыг корея улустуҥ угаан-бодалын от, чыда-биле сый базарын, корейлерни Уолл-стриттиҥ монополияларынаҥ кулдары болдурарын орадаашышаан, Кореяда ханныг дайынны чорудуп турарлар. Америк болгаш аҥгли империалистер бүгү делегейниҥ кырында ирээш, буступ дүжүп турар реакциялыг ёзу-чурумну чер болганда деткип турарлар, олар Чоокку Чеон-чүкке Азияга, Африкага колониалдыг корум-чурумну хевээр тургузарын орадажып турар.

Октябрьниҥ социалистиг Улуг революциязы бистиҥ чуртувуска национал-дыҥ дарлалын болгаш расаныҥ деҥ эвес чоруун кеззеде узуткаан. Ол революция шаанда өлүмче чыгатырган хөй-хөй улустарны амыдыралче дедир эккеп бергеҥ. Россияныҥ империязы турар үеде дарлаткан улустар Октябрьниҥ революциязынын түүнелиҥде боттарыныҥ национал күрүнелерин тургузар, боттарыныҥ экономиказын, национал хевирлиг социалистиг утка-шынарлыг культуразын сайзырадыр арганы алганнар. Бистиҥ чуртувуста социалистиг нациялар тыптып келгеҥ болгаш чедиишкиннинг-биле сайзырап турар. Ол нациялар болза, «...буржуазтыг нацияга бодаарга алаан сырый катышкаҥ, чүге дээрге, олар буржуазтыг нацияларны сандарадып турар аҥтыныҥ эптешпес чөрүдээлериниҥ хостуг турар, ынчангаш буржуазтыг нацияга бодаарга, олар алаан артык ниити улустуу болур»—деп эш Сталин өөредип турар. (Чогаалдар, т. 11, арын 341).

Большевиктер партиязы. Ленин биле Сталин Совет Эвилелиниҥ бүгү улустарын коммунизмниҥ тугунун адаанга сырый катыштырган. Экономика болгаш культура талазы-биле политика болгаш шериг талазы-биле бот-боттарынга дузалажыр чоруктуҥ суурунга быжыккан улустарныҥ эҥ-найыралы, оларныҥ акыдунмамалышкы дем-катыжышкыны национал айтырыгныҥ карачаҥгыс шын шиитпирлетингениҥ алган черде хөй национ-дыҥ күчүлүг совет күрүнени тургузар арганы берген. Бистиҥ Төрөөн чуртувуста чурттап турар улуг-даа, бичиг-даа улустар совет улустарныҥ улуг өгбүлезинде деҥ эргелиг улустар болур.

Национ-дыҥ өжөөннешкек чоруунуҥ өскүдүкчүзү болуп турган дарлакчы аҥгылар бистиҥ чуртувуста узуткатынган. Ындыг болза-даа совет кижилериниҥ чамдык кезиниҥ медерелиҥде капитализмниҥ артыышкыннары, эҥ ылаҥгыда национ-алчы арыышкыннар ам-даа өскүдүктүзү болул турган дарлакчы аҥ-найыралыҥ быжыктырбышаан, ажылчы чоннарны интернационализмниҥ ёзузунга, совет патриотизмниҥ ёзузунга кижизит пишаан. буржуаз национ-ализмниҥ болгаш космополитизмниҥ кандыг-даа идеологиишкининге удур эптеш чок демиселди чорудуп турар.

ССРЭ-ниҥ улустарныҥ эҥ-найыралы—ленинчи-сталинны национал политиканыҥ улуг чедиишкини. Ол эҥ-найырал совет ниитилелдиҥ хөгжүлдезиниҥ күчүлүг шимчедикчи күжү апарган.

Социалистиг демократия болза, улустарныҥ эҥ-найыралыныҥ совет идеологияныҥ угаан бодалыг-биле сиҥникен. Ооҥ аштырбас күжү ында, ооҥ буржуазтыг демократиядан артык күжү ында.

Буржуазтыг ниитилелге каш партиялар-ныҥ бар турары база оларныҥ аразында эптеш чок демиселдиҥ чорун турары характерлиг. Оҥу империализмниҥ идеологиялары бодалдарныҥ болгаш организациялар-ныҥ «хостуг» болурунун илередишкини кыдыр көрүп турарлар. Шынында капиталистиг күрүнелерге буржуазтыг каш партияларныҥ бар турары калбак массаларны мегелеп төөредиринче угландырган капиталистиг чагырыкчыларныҥ мегечи кажар аргазы болурундан өске чүү-даа эвес. Бүгү буржуазтыг партиялар капитализмниҥ туружуп, банкылар, фабрикалар эзлериниҥ, помещиктер-биҥ эргеҥ-ажыктарын камгалап, аҥаа туржуп турарлар. Чүгле коммунистиг партиялар ажылчы чоннуҥ эргеҥ-ажыы дээш, тайбың болгаш демократия дээш демисежип турарлар, ындыг болза-даа, оларныҥ ажыг-чорудулгазын капиталистиг чуртларда истеп сүрүп турар.

Өжөөннешкек аҥгылар чок турар бистиҥ чуртувуста каш партиялар-ныҥ турарыныҥ үндезин сууру чок.

Эш Сталинныҥ айтып турганы болза, «ССРЭ-де ажылчыннар биле тараачыннар деп чүгле ийи аҥгы бар, оларныҥ эргеҥ-ажыы өжөөннешкек боордан туржук, харын эҥ-найыралдашкак болуп турар, ынчаарга ССРЭ-ге каш партиялар турарыныҥ ыҥдезиниҥ төлөөзинде, ол партиялар-ныҥ хостуг турарыныҥ үндезин сууру чок-тур. ССРЭ-де чүгле чаҥгыс партияныҥ, коммунистиг партияныҥ турар сууру үндезини бар. ССРЭ-ге чүгле чаҥгыс партия үлетүрүүчиннер биле тараатыннарныҥ эргеҥ-ажыын дидим чүреккир болгаш туюлунга чедир камгалап турар коммунистерниҥ партиязы туруп болур» «Ленинизмниҥ айтырыглары», 11-ги үндүргени арын 523).

Большевиктер партиязы болза, совет улустуҥ бүгү тиилелгелериниҥ сорук киирикчизи болгаш организакчызы болур. Ооҥ ленинчи-сталинчы ханы мергеҥ угаангыр политиказы—Совет тургузуунуҥ чурттап амыдыраарынын үндезини. Сталинчы Конституцияны бистиҥ ниитилелиниске большевиктер партиязынын удуртур болгаш углап баштаар ролюн хоолжудуп быжыглаан Ленин — Сталинныҥ партиязы совет кижилерни күш-ажылче, чаяакчы чорукче, Төрөөн чурттуҥ адыг-биле чаа-чаа тиилелгелерже сорук киирип турар. «Большевик партия бистиҥ улузувусту коммунизмче бурунгаар аппар чыдар Ленин — Сталинныҥ партиязы — совет улустуҥ шыгарангай баштыҥчызы. Совет улус большевиктерниҥ улуг партиязынга социалистиг ниитилелди удуртурун хүлөөткен. Бистиҥ партиявис ол идегелди алдарлыг-биле шынзыктырганда-даа, шынзыктырып-даа турар, ол дугайы дээш бүгү совет улустуҥ кызыгаар чок ынакшылын ажыглап турар.

* * *

Империализмниҥ үези дээрге, буржуазтыг парламентаризмниҥ буступ дүжериниҥ үези, буржуазтыг демократияныҥ өлүрүүнүҥ үези, пролетарныҥ социалистиг демократияныҥ тиилээриниҥ үези болур.

Конституцияларда, хоойлуларда, чарлап турар хосталгаларга-биле оларны ажылчоннардан практика кырынга боттандырар дугайында боттуг аргаларынын аразында дүүшпес болур чорук буржуазтыг демократияга кеззеде характерлиг болуп турар. Империализм үезинде ол дүүшпес чорук күшгажылчы чоннуҥ калбак массалары политиктиҥ бөдүүн эргелелиҥ-ден безин казытырган турарынга чедирген.

Улуг Ленинниҥ айтып турганы болза, «даштыкы-даа база ол ышкаш иштикидаа политика талазы-биле империализм бир дөмей демократияны чорудуп үрээринче, реакцияже, чүктүп турар». Бо утка-биле алырга, империализм дээрге демократияны, черле бүгү демократияны «хүлөөвейн турар» дээрзи маргылдаа чок (Чогаалдар, т. 23 арын 31). Демократияны ол «хүлөөвейн турары-биле» демократтыг хосталгаларныҥ сөөлгү артыышкынарын узуткап чок кылган чорук АКШ-тыҥ «Великобританияныҥ болгаш өске-даа капиталистиг күрүнелериниҥ политиктиг амыдыралы оон-биле тодаргайлатынын турар. Англи-америк империализмниҥ агентуразы Тито-Ранковичиниҥ бөлүү Югославияга фашисчи өлүрүкчү корум-чурумну тургускан.

Буржуазтыг өлөөн каш чурттарда хоойлу биле чарлатынган бүгү-ниитиниҥ сонгулда эргези ында херек кырынга боттанмайн турар. Капиталистиг чурттарда эртип турар сонгулда кампаниялары болза; сатынар, өлүрер күзел соруун илереткен, улуска удур күштеп күчүлээр, мегечи чоруктуҥ бужар баҥк байдалдары-биле эртип турар.

АКШ-ка чоокта чаа конгресске, база черчериниҥ богчагыргаларынын органнарынга сонгулдалар болуп эткен. Сонгулда кампаниязы болза, тайбынныҥ болгаш демократияныҥ хөрөөнге туржуп турар деп шилгелиг кижилерни араатанзыг черлик ёзу-биле аажылаарынын байдалынга эткен. 28 штаттарга коммунистиг партияны болгаш демократтыг организацияларны харын-даа боттарынын кандидаттарын дешпидип үндүрүрин безин хорааан турган. Демократчы болгаш республиканчы партияларныҥ азыралында турар чепсектиг дээрбечилер сонгукчуларны коргудар, сүрүтедир чоруктарны үүлгедип турган. Сонгукчулар болза, Уолл-стриттиҥ эргеҥ ажыын бир демей чаҥгыс чүткүл-биле камгалап турар болгаш империалисчи политиканы чорудуп турар демократчыларныҥ даҥзызы дээш азы республиканчыларныҥ даҥзызы дээш чүгле бадылап болур турган.

АКШ-тыҥ мурнуу Штаттарынын шуптузунда неграрниҥ сонгулда эргелери казытынган. Хоойлуда бижээн янзыгбүрү чылдактар-биле бижик билбестерниҥ, ажыл чоктарныҥ эҥ-хөрөҥгилиг эвестерниҥ болгаш өскелерниҥ-даа сонгулда эргелерин өске штаттарда база казып турар.

АКШ-тыҥ ажылчы чоннарындан сонгулдаларга сонуургалдыг эвес чоруу көргүскенин ыжы кайгаар чүве эвес. Бадыгаар эргелиг кижилериниҥ 40-ден эвээш хуузу бадылаашкынга киришкен.

Ажылчы чоннуҥ калбак массаларынын сонгулда эргелерин казаҥы, бүгү-ниитиниҥ сонгулдаларын фальсификасталы—бо бүгү болза, капиталистиг чурттарда бүгү ниитиниҥ сонгулдаларынын көжегезиҥ-биле дуглап чажырыл турар чүвези олдур. Сонгулда хоойлузу болза, чагырыкчы аҥгыларныҥ эргеҥ-ажыктарын хандырган турарынче угланган. Тодаргайлаарга, «капитализм туруп турда, демократия болза, капиталистиг демократия болур, мөлчүткен хөй нуруузунуҥ эргелерин кызыгаарлаарынга үндезилетиҥген болгаш хөй нуруузунуҥ демократиязы болур»—деп эш Сталин өөредип турар. (Чогаалдар, т. 6 арын 115).

Социалистиг демократия болза, бүгү улуска эргелерни болгаш хосталгаларны тыпсып берген болгаш хандырып турар. Эчис туюлунга чедир калбарткан демократизм бо бистиҥ социалистиг ниитилелиниҥ ылгалдыг шынары ол.

Бүгүлерге демократия болур Социалистиг демократияныҥ принциптери делегейде эҥне демократтыг сонгулда хоойлузу болур Советтиҥ сонгулда хоойлузунуҥ үндезининде салдынган.

Буржуазтыг сонгулда системазынга таарымчалыг болуп турар кандыг-даа чылдак күткүлдерни кызыгаарлаашкынарны Советтиҥ сонгулда хоойлузу билбес. Эрлер биле хөрөөженнериниҥ аразында, «сууржуҥ» биле «сууржуҥ эвестериниҥ» аразында, хөрөҥгилиг болгаш хөрөҥги чоктарныҥ аразында, эртемниг болгаш эртем чоктарныҥ аразында эргелериниҥ ылгалдыг болурун ол хоойлу хүлөөвейн турар. Бүгү хамаатылар шуптузу бир дөмей эргелиг турарын ол хоойлу негеп турар. Хамааты бүрүзүнүҥ байдалын ооҥ хөрөҥгизи, азы албан дужаалы, национал сөөгү, кежиниҥ өөү, өр, хөрөөженн эвес, харын ооҥ бодунуҥ ажылдаар арга-мергежилиг болгаш бодунуҥ күшгажылы ниитилелге оон байдалын тодарадып турар.

Бистиҥ сонгулда хоойлувустуҥ ёзулуг демократизми сонгулдаларныҥ организаттаашкынынга илереткинин турар. Капиталистиг чурттарда сонгулдалар организаттаашкыны янзы-бүрү политиктиг хөрөҥгиннериниҥ, капиталистиг монополияларныҥ холунда турар. Бисте сонгулдаларны улус боттары организастап турар. Дыка хөй миллион совет кижилер—коммунистер болгаш партия кежигүнү эвестер—сонгулда кампаниязынын үезинде сонгулда комиссияларынын кежигүннери, бүзүретиргеҥ кижилер, агитаторлар болуп ажылдап турарлар.

Бистиҥ улузувустуҥ Ленин — Сталинныҥ партиязын долгандыр сырый катышкан чаҥгыс эҥ-сеткидиг болуп турары бодунуҥ илередишкинин коммунистерниҥ болгаш партия кежигүнү эвестериниҥ сталинчы сонгулда блогунда тыпкан. Ол сонгулда блогу социализмниҥ тиилээн түүнелиҥде, бистиҥ улузувустуҥ, мораль-политиктиг чаҥгыс эвиниҥ түүнелиҥде болдунар аргалыг болу бергеҥ. Социалистиг ниитилелдиҥ тургузуу совет кижилерни ниити чаҥгыс коллективке катыштырып турар. Эҥ-найыралдыг чаҥгыс коллективке чурттавышаан, коммунистер болгаш партия кежигүнү эвестер чаҥгыс хөрөкти бүдүрүп чаҥгыс аай сорулгаларны күүседир дээш демисежип турарлар. Коммунистер биле партия кежигүнү эвестер хол холундан тутунчун алгаш кады социализмниҥ тиилелгези дээш демисешкеннер. Октябрьниҥ чаалап алыышкынарын Ада-чурттуҥ Улуг дайынныҥ фронтуларынга камгалап алган болгаш ам коммунистиг ниитиледи кады тудуп тургузуп турарлар. «Мооҥ ужурунда коммунистерниҥ болгаш партия кежигүнү эвестериниҥ блогу болза, ындыг болур ужурлуг болгаш боттуг херек болур-дур»—деп эш Сталин айтып турар. (1946 чылдың февраль 9-та Москва хоорайныҥ Сталинский сонгулда округунуҥ сонгукчуларынынҥ мурнунга чугаазы).

* * *

Капиталистиг тургузугнуҥ үезинде сөстүҥ хостуу, парлалганыҥ хостуу дээрге, хоозун үннер болур, капиталистиг делегейде парлалганыҥ хостуу дээрге, парлалга органнарын болгаш сатынакчы буржуаз бижикчилер массаларны мегелеп төөредиринге боттарынын кара сагыштыг аҥгы сорулгаларынга ажыгдаар кылдыр фабрика, завод эзлериҥден садып алыры хостуг дээни ол болур дээрзин марксисчилер үргүлчү айтып келгеҥ.

Буржуазтыг ниитилелде пропаганданыҥ бүгү аппарады, пропаганданыҥ болгаш агитациянын бүгү хөрөҥгилери болгаш чепсек-херекседелери, хамыктын мурнунда парлалга, радио, кино, уран-чүүл—бо бүгү капиталистериниҥ холунда турар. Солунпар, сеткүүлдер. типографиялар, радиостанциялары, кино театрлер, хуралдар болгаш митингилер эртирер бажыҥнар, саазыннарныҥ курламыры оларныҥ холунда турар.

Капиталистиг чурттарда ажылчоннар—үлетүрүүчиннер, тараачыннар. демократтыг интеллигенция буржуазиянын ажыглап турар пропаганданыҥ болгаш агитациянынҥ калбак аргаларындан казытырган. Буржуазтыг күрүнелер депшилгелиг солуннарга болгаш сеткүүлдерге моондактарны болдунарга арга-биле таварыштырып турар. Америкада коммунистиг партияныҥ парлалгаларын тарадырын хоруглаан. Эргеҥ-чагырга болза, АКШ-та Компартияныҥ болгаш демократтыг организациядарныҥ организастап турар митингилерин болгаш хуралдарын хоругдап турар. Калчаалыг «Американыҥ үнү» АКШ-та хаматы бүрүзү бодунуҥ бодалын хостуу-биле илередир эргелиг дээн чергелиг чүүлдү делегейниҥ бүгү дылдарынын кырында чулчуруп турар. Ынчаарга, фашизмге удур чалбыштыг демиселчи негриҥ сураглыг ыраачызы-биле Поль Робсоннуҥ, чогаалчы Говард Фастыҥ тайбың талалакчыларынын Ийи дугаар Бүгү-делегей конгрезинче базарын күрүне департаментизинден чөпшээревээн.

Англияда хуралдарныҥ хостуун ёзу барымдаалап чарлаан. Ындыг болза-даа. Эттлиниҥ лейбористиг чаза тайбың талалакчыларынынҥ Ийи дугаар Бүгү-делегей конгрезин болдурбазын орадаашышаан, сураглыг эртемдээннериҥ, чогаалчыларныҥ тайбың дээш демиселчилериниҥ Англияже баарынынҥ паспорттарын бээриҥден ойталаан.

Англияныҥ чаза ол ыяныҥчыг шиитпирлиг-биле болуп тайбынныҥ өжөөннинг дайзыны кылдыр, хосталганы боостаалакчызы кылдыр сойгалатырган болгаш делегейниҥ бүгү чурттарынга таарымнас чоруктуҥ шуурганын болдургаҥ.

Фашистиг реакциянынҥ калчаалыг идеологиялары сөстүҥ хостуг болурунга ажыглаан-биле удурланып турар. Ол дугайында англи комментатор Тэйлериҥ медеглели характерлиг, ооҥ чулчуруп турганы болза. «Бир өвес кижилерге хостуг боданыр арганы тыпсып бээр болза, оларныҥ иштиҥден хөй коммунистер болу бээр», ынчаҥгаш «ажыг-ишчи болгаш политиктиг кижилериниҥ бодалыг-биле алырга, сөстүҥ хосталгазынынҥ кандыг-даа ажыы чок. Харын ол чүгле хораны чедирер».

Делегейниҥ чаа дайынынга белеткениҥ турар, революстут шимээшкинни араатанзыг ёзу-биле базар дээр империалистер парлалганыҥ, сөстүҥ ёзулуг хостуг болурундан коргуп турарлар. Ол базаа-ла биҥдингир: шынчы чоруктуҥ дидим болгаш садып алдынмас сөзү оларныҥ дээрбечи планынынҥ сойгалаҥ чылча шаап, кижи төрелгетенни капиталистиг кулданыышкынга болгаш империалистиг дайынныҥ дээрбечи болгаш империалистиг дайынныҥ дээрбечи кыйгырып турар.

ССРЭ-де хосталга, оон бүгү-ле хевирлериг-биле калы бүгү улустуҥ эдилеи болур. Совет улус Сталинчы Конституция-биле бодунга тывыскан сөстүҥ, хуралдарыныҥ, митингилериниҥ, хөй-ниитиниҥ организациялаарынга катыжып киреринин хостуун, парлалганыҥ хостуун калбаа-биле ажыглап турар.

Совет парлалга—улусчу парлалга. Бистиҥ солуннарывыс болгаш сеткүүлдеривис ажылчыннарныҥ, колхозчуларныҥ совет интеллигенциянынҥ идепкейлиг киржилгези-биле үнүп турар. Совет солуннарыныҥ арыннарынга заводтардан, колхозтардан, МТС-терден болгаш совхозтардан кээн турар сая-сая чагаалардны, чүүлдерни, корреспонденциялаарны парлап үндүрүп турар. Бистиҥ парлалгавыс Ленин—Сталинныҥ партиязынын идеязын массага чедирип турар, коммунизм тургузуушкунунга чаа-чаа чедиишкиннерни чеҥдип алырынуе улусту мобилизастап турар. Совет парлалга болза, англи-америк дайын кыпсыкчыларын сойгалап чылча шапышаан, тайбың дээш маадырлыг демиселди чорудуп турар.

ССРЭ-де хөй сая тиражтарлыг кыдыр үнүп турар муҥ-муҥ солуннар болгаш сеткүүлдер, ажылчын болгаш көдээ корреспондентилериниҥ улуг армиязы, бистиҥ тулчуушкунувустуҥ четпестерин парлалгага бижип турар калбак шүүгүмчүлелдер—бо бүгү болза, бистиҥ амыдыралывыстыҥ ханы-демократтыг болуп турарынынҥ тодаргай илередишкини, социалистиг демократияныҥ күжүнүҥ болгаш чурттаа амыдыраар аргалыынынҥ херечизи болур.

Совет күрүне улустарга улуг хосталгалар болгаш эргелерни чүгле чарлап турар эвес, харын оларны чайгылыш чокка боттандырарын база хандырып турар. ССР Эвилелиниҥ Конституциязынынҥ төлевилелиниҥ дугайында Советтериниҥ VIII Бүгү-эвилел онза съездизинге кылган бодунуҥ илеткелинге эш Сталинныҥ чугаазаны болза:

«Чаа Конституцияныҥ төлевилелиниҥ онза чүүлү болза, хамаатыларныҥ формальдыг эргелерин бижип каарыг-биле кызыгаарланмайн, харын чүвениҥ кол ужурун ол эргелерни бадыткан хандырар дугайында айтырыгже ол эргелерин боттандырарынынҥ аргазынынҥ дугайында айтырыгже угландырып турары болур. Мынчаҥгаш чаа Конституцияныҥ төлевилелиниҥ демократизми «анаа-ла», «ниитиге биҥ диҥгеҥ демократизм эвес, харын социалистиг демократизм болуру билдингир» («Ленинизмниҥ айтырыглары», 11-ги үндүргени. арын 518).

Ылаҥгыя бистиҥ Төрөөн чуртувустуҥ дайын сөөлүндеги чедиишкиннери Совет кижилериниҥ Сталинчы Конституция-биле чарлаан улуг эргелерни амыдыралга кайы хире чедиишкиннинг боттандырын турар деп чүвени онза тодаргайы-биле айтып турар.

Капиталистиг чурттарда 45 сая ажыг ажыл чок болгаш чартык ажыл чоктар саҥатынын турунда бисте ССРЭ-де ажылчын, албан-хаакчыттарныҥ саны дайын мурнундагы 1940 чыл-биле деҥнээрге, 1950 чылда 22 хуу көвүдээн. Совет Эвилелинде ажыл чоктар чок. Бистиҥ чуртувуста ажылдаар улуг эргени хөрөк кырынга шак ынчаар боттандырын турар.

Совет Эвилелиниҥ эге, чеди чыл болгаш ортумак школаларында, техникумнарында болгаш өске-даа ортумак өөредилге черлеринде 37 сая кижи өөреҥин турар. Бистиҥ Төрөөн чуртувустуҥ дээди өөредилге черлеринде бо чылын 1 сая 230 муҥ азы, дайын мурнундагы үеде турганы-биле деҥнээрге 400 муҥ хөй студентилер өөренип турар. Совет хамаатыларынын өөренир эргезин шак ынчаар боттандырып турар.

1949 чылда Совет күрүне социалстрахованиениҥ талазы-биле пособиеге, пенсиеге, эмнелгениҥ халас дузаламчызынга, ажылчыннарныҥ, албан-хаакчыттарныҥ санаторияларга, дыштаныр базыҥнарга барын эмнелиҥ дыштаныр путёвкаларынын төлевирлериҥге болгаш чоҥга тывыскан өске-даа төлевирлерге 110 миллиард рубльди чарыгдаан. Түр үеде ажыл кылаалбас апарганнарга база назылаҥ кырааннарга хандырылганы алыр эргени бистиҥ чуртувуста шак ынчаар боттандырын турар.

Совет кижилер — боттарынын амыдыралынын, боттарынын күрүнезиниҥ ёзулуг эзлери. Олар ооҥ заводтарын, фабрикаларын, совхозтарын, колхозтарын башкарып турарлар. Оҥ-он ажылчыннар, инженер болгаш техниктер бүдүрүлге хуралдарынга идепкейлиг киржип турар, ынчаҥгаш ооҥ-биле бүдүрүлгелериниҥ баштаргазынга шуут киржип турарлар. Хөй чүс чүс мун тараачыннар. бригадирлер артель-дериниҥ баштаар черлериниҥ кежигүннери болуп турар; ынчаҥгаш ооҥ-биле колхозтарныҥ башталгазынга идепкейлиг-биле киржип турарлар.

Бистин Совет социалистиг демократиявыстын кайгамчыктыг илередишкини болза, бүгү улустун социалистиг чарыжы. коммунизмни идепкейлиг тудуп турар массаларынын революсчу чаяакчы инициативазын илередип турар күүлүг стахановчу шимчээшкини болур.

Совет демократияныҥ ылгалып турар онза чүүлү болза шүүгүмчүлелдиҥ болгаш бот-шүүгүмчүлелдиҥ калбак нептередилгези болур. Капиталистиг күрүнелер боттарынынҥ хамчыктыг аарылыг чоруун улустан чажырып турар.

Совет социалистиг ниитилелдиҥ байдалында шүүгүмчүлелди болгаш бот-шүүгүмчүлелди бүгү талазы-биле деткип турар, совет күрүнени быжыктырарынче, коммунизмче бистиҥ шимчээшкинивисти дүргедиринче ону угландырган. Шүүгүмчүлел болгаш бот-шүүгүмчүлел—Совет ниитилелдиҥ шимчедикчи күжү. Шүүгүмчүлел болгаш бот-шүүгүмчүлел болза, коммунизм дээш демиселге партияныҥ холунга турар күүгүлүг чепсээ болур. Партия болза совет кижилерни ажылда четпестерни дидимнибиле илередип. оларны чайдадын эдериниҥ оруун айтырынче кыйгырып турар. Эш Сталинныҥ айтып турары болза, «бот-шүүгүмчүлелдиҥ түүнелиҥде бистиҥ ажыг агыйжы каадырларывыс көдүрүлүп эгелээр, алаҥне серемчилелдиг болу бээр, ажылагый удуртулгазынынҥ айтырынынче алаҥ шыҥгыы чоокшулап эгелеп турарлар. ынчаарга партия, совет, профэвилелдиҥ болгаш өске кандыг-даа каадырларывыс массаларныҥ негелдезиниҥ алаҥ чөпшүл, алаҥ дыҥнаҥгыр болу бээр» (Чогаалдар т. 11, арын 134).

Совет демократияныҥ идеялары социализм дээш демиселче улус демократиязынын чурттарынын ажылчы чоннарын сорук киирип турар. Олар болза, капитализмниҥ дарлалынын адаанда човуурган чыдар мөлчүүрген болгаш дарлатырган саян-саяа кижилерниҥ тиилелгеге бүзүредиг болуруҥга оларныҥ сагыш сеткилин хайындырып; өөртүп турарлар.

Совет социалистиг демократия ол дээрге, чаа делегейниҥ демократиязы. Ооҥ аштырбас күжү, бүгү делегейге төөгүлүг ужурдуазы шак ында. Ооҥ ужурунда бүгү делегейниҥ улустары бүгү дылдарынын кырынга социалистиг димократияныҥ төрөөн турту—Совет Эвилелин алган йөрээн турарлар, ССРЭ-ниҥ Конституциязынын чогаадыкчы чаяакчы, коммунизмнин, улуг уран-тудукчузу эш Сталинны алган йөрээн турарлар.

В. ГОЛЬЦЕВ.

ПАРТИЯ АМЫДЫРАЛЫ

Агитас-массалыг ажылдың чедиишкиннерин быжыглаар

Чер-чер Советтеринге соңгулдалар-биле холбаштыр Чаа-Хөл районнуң партия организациязы агитас-массалыг болгаш пропаганда ажылын әләән калбартып чоруткан. Сумуларга болгаш суурларга 16 агитпунктулар ажылдап турган. Олар болза, соңгукчуларның ортузунга политиктиг болгаш агитас-массалыг ажылдың одаа болуп турган. 285 агитаторлар, оларның иштинде 133 коммунистер, 71 комсомолчулар калбак массаларның ортузунга тайылбыр ажылын чорудуп келген.

Сталин аттыг колхозта, Ак-Туруг, Кызыл-Даг сумуларында, район төвүнде агитпунктулар, оларның әргелекчилери әштер, Өлзей, Байыр-оол, Мартыгыр болгаш Медведцев олар соңгукчуларның ортузунга агитас-массалыг ажылды доктаамал чоруткан болгаш идея-политиктиг деңнелин әләән бедиткен. Ол черлерде агитаторлар Норжун, Меншиков, Окан, Драко, Байыр-оол олар участоктарда бөлүк бөлүк соңгукчуларга 15-тен 25 чедир янзы-бүрү темаларлыг беседаларны чорудуп турган.

Соңгулдалар белеткелиниң хүннеринде агитаторлар 73 кезек черге политиктиг илеткелдери 4.756 кижиге кылган. Пропагандистер 32 лекцияларны 1786 соңгукчуларга номчаан. Район иштинге 1663 кезек черге солуннар номчулгаларын, беседаларны чоруткан, ол орта 7100 кижи олурушкан. Лекция, илеткелдер чорударынга ВКП(б) райкомунуң штаттан дашкаар лекторлары Федисов, Адыгжы, Удуур-оол, Онтар-оол олар идепкейлиг киришкен.

Партия райкому агитаторлар-биле семинарны 28 катап кылган. Семинарга чер-чер Советтеринге соңгулдалар чорудар дугайында дүрүмнү, коммунизмниң улуг тудугларының дугайын, совет соңгулда системазын, Совет Эвилелиниң иштики болгаш даштыкы политиказын, 1937 чылда болгаш 1946 чылда Москваның Сталинский соңгулда округунуң соңгукчуларының соңгулда мурнунуң хуралдарынга әш И. В. Сталинның чугааларын болгаш өске-даа чугула темаларны таныжып әрткен.

Хана солуннарының доктаамал хүрүлгезин организастаан, көдөө черлерге 7 хана солуннарны 17 катап, ол ышкаш 22 кезек черге агитплистоктар 55 катап үнген. Хана солуннарын дамчыштыр шүгүмчүлелди болгаш бот-шүгүмчүлелди калбарткан. Кара-Талдың Көжөөде, Кызыл-Дагның Булуң-Тереките хана солуннарының политиктиг деңнели әләән бедик болгаш хевирлөөшкини әки шынарлыг болуп турган.

Соңгулда участоктарынга көскү агитацияны әләән делгеренгейи-биле организастаан. Ылаңгыя 9 кезек черде көргүзүг самбыраларын, лозуннар, плакаттар, солуннар азып делгәәр 19 санныг самбыраларны база тургускан. Улуг баштыңчы болгаш башкы әш Сталинның база партияның болгаш чазактың баштыңчыларының 133 портреттерин, агитпунктуларга 6.792 санныг плакаттарны болгаш номнарны делгәән турган. Соңгулдаларның хүнүнде 40 ажыг кезек черге чыылган чонга концерттер болгулаан.

Көдөө черлерде комсомолчуларның күжү-биле 34 шанактыг аъттарны организастааш, ырак черлерде улуг назылыг кырган болгаш чаш уругларлыг соңгукчуларга дузалажып, оларны соңгулда участоктарынга чедирип тургулаан. Партияның политиктиг болгаш агитас-массалыг ажылын мурнукузундан артык деңнелдиг чоруткаы-биле чоннуң организастыг болгаш чаңгыс әп-сеткилдиг чоруун улам күштүү-биле көдүрген.

Коммунистерниң болгаш партия кежигүнү әвестерниң сталинчы блогунуң кандидаттары дәәш чер-чер Советтериниң соңгулдаларының хүнүнде районнуң бүгү соңгукчулары хүндүскүнүң 2 шакка чедир бадылаашкыннарга 100 хуу киришкен. Ажылчы чоннарның область Советинге депутаттарның кандидаттары дәәш соңгукчуларның 99,9 хуузу, ажылчы чоннарның район Советинге депутаттарның кандидаттары дәәш 99,3 хуузу, ажылчы чоннарның көдөө (суму) Советтеринге депутаттарның кандидаттары дәәш соңгукчуларның 99,5 хуузу бадылаашкыннарын бергеннер.

Районнуң партия организациязының полит-массалыг болгаш тайылбыр ажылының талазы-биле амгы бар чедиишкиннерин быжыглавышаан, ол чугула ажылды РСФСРниң Дәәди Советинге соңгулдаларның белеткелиниң үезинде улам күштелдирер болгаш соксаал чокка чорудар.

Т. ШЫЫРАП.

Бистиң чедиишкиннеривис

Бистиң Чадаана культура бажыңывыстың бот-тывынгыр уран-чүүл коллективи область шүүлдезинге эки түңнелдерни чедип ап шыдаан болгаш пиитизи-биле шүүлденің ийи дугааргы черин әжелөөн. Шип көргүзүлгезиниң талазы-биле ийи дугааргы черни алган. Ийи чаңгыс күүседикчилериниң иштинден әш Губина «Сибирь черинің дугайында тоожу» деп кинофильмден «Сарыым сени ханчап мен билгеним ол» деп ыржыгашты күүсеткеш, бир дугааргы черни әжелөөн. Салым-чаяанныг кайгамчык эки үннү шингәдип шыдаан ыраажы әш Гибина моон соңгаардаа улуг чедиишкинниг болур дәәрзинге чигзиниг турбас.

Талантылыг хөөмейжи әш Манчакай әләән каш сыгыт ырларын күүсеткеш, бир дугааргы черни алган болгаш аныяк ыраажылар Хеймерек биле Таня дуэт ырларны чедиишкиниг күүсеткеш ийи дугааргы черни әжелөөшер. Үстүнде санатынган уран-тывыкчыларның эки түңнеддерни чедип шыдаан чоруу. Чадаана хоорайның бот-тывынгыр уран-чүүл коллективтериниң удуртукчулары район болгаш область көрүлдезиниң шүүлдезинге хынамчалыг белеткелди чоруткаының хереченлеп турар. Ылаңгыя уран-чүүлдүң талантылыг аныяк удуртукчузу әш Прокуратов онза чедиишкиниг ажылдаан. Районнуң культура бажыңының уран-чүүл удуртукчузу болуп ажылдавышаан турган, өске уран-чүүл коллективтеринге ол кончут кызымак дузалажып келген. Районнуң культура бажыңының уран-чүүл коллективиниң ажылын чедиишкиниг болдурар чоруккаа районнуң күүсекчи комитединиң даргазының оралакчызы әш Царев улуг дузаны көргүскен, әш Царев уран-чүүл коллективиниң ажылын улуг-биле сонуургап, оон чедиишкиннерин кады үлежип келген.

Бот-тывынгыр уран-чүүл коллективтеринге аныяк өскенни хаара тудуп киришкиреп талазыгбиле ВЛКСМ-ниң райкому база ол ышкаш эки дузалажып турар. Арамачев, Митюкова, Бабич, Дубина, Булгакова чижектиг бот-тывынгыр уран-чүүл коллективиниң ажылынга идепкейлиг киржип турар эштерни маңаа база демдеглезе чогуур.

Ол ындыг идепкейлиг байдал быжыг болгаш найыралдыг уран-чүүл коллективин тургузарынга канчаардаа аажок ажыктыг болган. Бистиң уран-чүүл коллектививис эрткен соңгулда кампаниязының үезинде бүгү районнуң соңгукчу чонунга эвиги-биле бараан болуп келген болгаш амгы соңгулдаларның белеткелинге база-ла идепкейлиг киржип турар, эрткен соңгулдалар үезинде чүгле район төвүнге безин 8 концертни көргүзүп, соңгулда хүнүнде 5 черге барыш ойнаан. Ол хүнде баянист әш Арамачев чүзүн-баазын музыкаларны соксаал чогуу-биле ойнап, соңгукчуларны хөгледип хүнгәән.

Культура бажыңының бот-тывынгыр уран-чүүл коллективи бодунуң ажылын ам РСФСР-ниң Дәәди Советинге соңгулдаларның хүнүнге чедиишкиниг ужуражынче бүрүнү-биле угландыр тургускан.

А. БАЛАШКИН,
Чадаана культура бажыңының директору

Бүгү колхозчуларны суурждар дәәш

Бистиң областың колхозтары көөшкүн амыдырлдан суурждуп, культурлуг чаагай амыдыралче шилчиринің канчаардаа аажок улуг сорулгаларын боттандырып турар. Бо улуг ажылды амыдырал кырынга чедиишкиниг чорударынга Кызылдың көдөө районунуң Эрбекте «Бай-булуң» колхозтуң кежигүннери үүгле 1948 чылдан эгелөөш, тудуг суурждулга ажылдарын кылып чоруткан-даа болза, ийи чылдың дургузунда бүгү колхозчуларның 75 хуузун чаа чурттарга бажыңнарынче киргеннер.

Амгы «Бай-Булуң» колхозтуң төвүнге 1948 чылда 4-ле багай чавыт бажыңнар турган. Ол бажыңнарның чанынга ойбак-самдар кидис өгдер хөй турганы-биле әрткен-дүшкен кижилер «кидис хоорай» деп адап турганнар. Оон бәәр үүгле ийи чыл әрткен. Ам ында 32 чурттарга бажыңнары болгаш ийи улуг складтар, оондаа өске үүрмек тудуглар бар.

Колхозтуң чаа суурун тудуп тургузарының ажылынга тудугжу әш Ондар Баартан онза идепкейлиг ажылдап, колхозтуң суурунда тутунган 32 чурттарга бажыңнарны болгаш өске-даа тудугларны бодунуң холу-биле тудуп тургаш кылып бүдүрген кижиниң бирәзи болур. Колхозтуң тудуг ажылынга ол хире чай чок идепкейлиг ажылдап турган хирезинде әш Баартан бодунга ийи өрәәл, 6 соңгалыг чырык чараш бажыңны тудуп алыр аргалыг болган. Ам әш Баартан бажыңының коъданын дескиндир кажаалап алган, 1950 чылда бодунуң ногаа шөлүнден бир дугаар дүжүттү алган. Өзулуг бай амыдыралдыг колхозчу болуп турар.

Колхозтуң тудугжулары боттарының мурнунда улуг сорулгаларны салып алган ажылдап турарлар. Үүл дизе 1951 чылда бүгү колхозчуларны 100 хуу чурттарга бажыңнары-биле хандырар дәәш, хүлөөлгелер алган әрестиг, дүн-хүн дивейн ажылдап турарлар.

О. ОЧУР-ООЛ.

Суму Советининң сессиязы

Декабрь 22-де болган Көк-Тей суму Советининң бир дугаар сессиязынга ажылчы чоннарның Кызыл район Советининң күүсекчи комитединиң даргазы әш Кара-оол суму Советинге соңгулдаларның бүрүн түңнелдериниң дугайында информация кылган. Коммунистерниң болгаш партия кежигүнү әвестерниң сталинчы блогунуң кандидаттары дәәш бадылаашкынга киришкен сумуда соңгукчуларның ниити санындан 99,4 хуузу бадылаан болгаш чер-черниң Советтеринге соңгулдалар Көк-Тей сумузунга политик талазы-биле бедик идепкейлиг болгаш патриоттуг көдүрлүүшкүннүг әрткен.

Сессияга суму Советининң депутаттары организастыг айтырыгны чугаалашкаш, сумунуң күүсекчи комитединге Түлүш Очурну баштады 5 кижини соңгуп бадылаан. Суму Советининң чанында үргүлчү ажылдаар көдөө ажыл-агый комиссиязынга 5 кижини, саң-хөө, садыг комиссиязынга 3 кижини, культур чырыдышкын комиссиязынга 2 кижини, кадык камгалал, социал хандырылга комиссиязынга 5 кижини, орук болгаш тудуг комиссиязынга 4 кижини тус-тус соңгуп бадылаан.

М. КӨРГЕН-ООЛ,
Х. КИМ-ООЛ.

Областың эки ажылдыг колхоз даргаларын экскурсияга чоруткан

Красноярск крайның болгаш Горно-Алтайск крайның мурнакчы дуржулгалыг колхозтарының ажыл амыдыралы-биле практик кырынга көрүп таныжары-биле областың мурнакчы колхозтарының даргаларындан 23 кижи декабрьнин 28-те аъттанып чорупканнар.

Оларның аразында Тес-Хем районнуң Чыргаланды сумузунда Калинин аттыг колхозтуң даргазы Тараачы, Шуурмак сумузунда Жданов аттыг колхозтуң даргазы Биче-оол, Каа-Хем районда „Ревкоммуна" колхозтуң даргазы Тиңмей болгаш оон-даа өске ырак районнарның мурнакчы колхозтарының даргалары бар. Олар оон келгеш, боттарының колхозтарын моон соңгаар улам бажыглап, ол мурнакчы колхозтарның үлегерин боттарының болгаш областың бүгү колхозтарынга таныштырарлар.

Экскурсияның киржикчилерин областың көдөө ажыл-агый эргелелинин начальнигинин оралакчызы әш Аракчаа болгаш ВКП(б) обкомунуң көдөө ажыл-агый килдизинин ажылдакчызы әш Тадар-оол олар удуртуп чоруурлар.

Колхозтуң хойжузу

Кызылдың көдөө районнуң Эәрбек сумузунда «ТАРН 12 дугаар улуг хуралы» көдөө ажыл-агый артелиниң ниитилештирген хөй малын артельдиң кежигүнү Начын-Хөө 1943 чыллан бәәр үзүктел чок кадарып турар.

Колхозтуң хой малын кадарып келгениниң иштинде хойжу Начын-Хөө хой малды өстүрүп сайзырадырынга бодунуң салым-чаяанныын, хойну малдаарынга соңуургалдыын херек кырынга көргүскен.

Хойжу Начын-Хөө малдың чаш төлүн чылдың-на менди камгалап ап, 1950 чылда төрәән 217 хойларның чаш төлүн менди доруктуруп өстүрген. Әш Начын-Хөө колхозтуң 350 ажыг баш хойларын Эки-Оттугда онча менди одарладып турар болгаш 1951 чылда бүгү төрүүр хойларның чаш төлүн 100 хуу камгалап алыр, хой малдың чаңгыс-даа бажын хоратпас дугайында социалистиг хүлөөлге алган.

М. БАГБУЖАП.

Эки шынарлыг черлик согунаны ажыглаар

Тере-Хөл районнуң Балыктыг болгаш Каргы сумуларының девискәәринде даг-ларның ийлеринден үнер ногаа талазыбиле эки үнелиг дыка хөй черлик согуналар бар. Оон шынары тарымал согуналардан калышпас, харын оон артык күштүг болуп турар. Ол Тере-Хөлдүң улуг соотундан өлбес, соокка дыка быжыг, 40 градус соокту аңаа-ла эртирип турар. Чемниң амданын киирер талазы-биле улуг ужуг-дузалыг.

Ол черлик согунаның улуу ортумак дагаа чуургазы-биле деңнежир, чамдыктары оон-даа улуг болуп турар. Оон сывы 70—80 сантиметр чедир бедип өзер. Чайын ол сывын үнүп турда кезиш аъшчемге холуп чиирге тергиин эки амданныг болгаш оон бүгү-ле чемиштиг чүүлү дазылынга барыш борбак улуг согуна болу бәәр. Тере-Хөл районнуң чурттакчылары ол согунаны чыып алгаш кыштап чиир ногаа чүүлү болдуруп турар.

Ол улуг ужуг-дузалыг болгаш эки шынарлыг согуңаны Тере-Хөл районунга сайзырадыр культуржуткаш, областың өске-даа районнарынга калбаа-биле тарадыр ажылдарны көдөө ажыг-агыйының тускай эртемниглери чорудары чугула.

Агроном **В. ПОСТНИКОВ.**

Көдөө чурттакчыларга кино көргүзүлгезин калбартыры негетинип турар

Кинону ажылчыннарның, колхозчуларның болгаш интеллигенциянын калбак массаларынга чедир таныштырар чорук—кино четкилериниң ажылдакчыларының чугула сорулгаларының бирәәзи. Олар боттарының ук ажылы-биле культура-политиктиг хүндүлүг сорулганы күүседип, әш Сталинның сөзү-биле алырга, „ажылчы чонну социализмниң хереәнге кижизидер, социализмнин тиилелгези дәәш демиселче массаны мобилизастаар, оларның культурлуг болгаш политиктиг дайынчы аргалының көдүрер талазы-биле ажылчын аңгыда, оон партиязынга" дузалажырлар.

Бистиң областа кино четкилериниң сайзыралгазының байдалын, оон ажылының деннелин, көдөө чурттакчыларга кино көргүзүлгезиниң хереәнде бар четпестер-биле илередип болур. Бистин областың бүгү ажылчы чону область болгаш районнар төптеринден чежемейниң-даа ырак чурттап турары ылгал чокка, кино чуруктарны бүрүү-биле үзүктел чок көрген турарын кинофикацияның область әргелели ам-даа чеңдип ап шыдавайн турар. Ырак черлерде турар хөй санныг сумулар кино чуруктуг кинномеханиктерни ай-айы-биле көрбейн турарлар. Районнар төптериниң чанында сумуларның ажылчы чоннары безин оларны ховары-биле көрүп турар. Барыын-Хемчик районнуң киномеханиктери әштер Балан-оол, Билчит олар Ак, Кара-Хөл, Кызыл-Тайга, Эрги-Барлык болгаш өске-даа сумуларга мырыңай барбайн, боттарының бүгү ажыл-чорудулгазын чүгле чангыс „Барлык" совхозунга баары-биле кызыгаарлап турарлар. Киноаппаратураларны, чер-черже сөөртүп чедирер талазы-биле райкүүском оларга дуза көргүспейн турар болгаш районнуң чурттакчы чонунга кино көргүзүлгезинче шоолуг кичәәнгей салбайн турар. Боттарының районнарының чурттакчы чонунга кино көргүзүлгезинин айтыырынче кичәәнгей салбас, чоннуң ылангыя аныяк өскенниң культурлуг негелдезин тооп-херексевес байдал өске-даа районнарда бар. Район бүрүзүнде аът транспорту четчир саннынбиле бар турбужа, чамдык райкүүскомнар киноаппаратуралар сөөртүлгезин оон биле чорударының улуу, чүгле автомашина-биле сөөртүрүн негәәри-биле өйлежип турарлар.

Көдөө кино четкилериниң ажылының четпес байдалы киномеханиктерниң боттарындан колдуунда хамааржып турар. Чамдык киномеханиктер идеология айтырының талазы-биле оларга дааскан ажылдың харысалгазын амдаа ханызы-биле медереп билбейн, көдөөге культура фронтузунуң ажылдакчызы болур ужурлуг ролюн боттандырып шыдавайн турарлар. Оларның сагылга-чуруму арагалаар, оорлаар чорукка холбажыр болгаш өске-даа мораль чок үүлгедиглер кылыры-биле илеретинип турар. Чижәә, Каа-Хем районунуң киномеханиктери Непомнящий, Лямкин болгаш Нарын алдын уургайында Назаров, база Барыын-Хемчик районунуң киномеханиги Билчит олар чүгле арагалаарынга хандыкшыры-биле өйлежип келгеннер. Оон ужурундан олар кино көргүзүглерин үргүлчү үзүп келгени-биле сөөлгү үеде ажылдан үндүрткеннер.

Чамдык киномеханиктер боттарының инициативазы-биле ажыл бүдүрүп, кызымак ажылдаарының улуу, транспорт-биле хандырбайн турарынга чылдак каккаш, чангыс черге ай-айы-биле олуруп, ынчангаш көжер кинону турум кинонуң байдалынче шилчидип турарлар. Ылаңгыя Улуг-Хем районунуң киномеханиги әш Попов Чааты, Шагаан-Арыг сумуларынга, Киров аттыг колхозка, Пестуновкага чангыс-даа катап барбаан болгаш бодунуң ажылын чүгле чангыс Торгалыг суурга мөөннәәри-биле өйлежип турар. Ол-ла районнуң өске бир киномеханиги әш И. Кукарин кызымак тывынгыр болганы-биле теве хөлезилеп ап, транспорт талазы-биле берге байдалга таварышпайн, районнуң сумуларын бир-кылдыр әртип, кино чуруктарны масса чонга калбаа-биле көргүзүп турар.

Кинофикация әргелелинде автомашинаның 4 санныг көжер кинолары бар. Олар чаа кинофильмнерни көрүкчүлерге чогуур өйүнде чедирип шыдаарының әләән таарымчалыг аргазын берип турарлар. Автомашиналыг көжер киноларының кол сорулгазы болза, көжер киноларның чеңдип шыдавазы хире черлерде чурттакчы чонга киноларны үзүктел чогу-биле көргүскен турар ужурлуг. Ындыг турбужа, автомашина көжер киноларының ажылының практиказында дыка улуг четпестер бар. Олар өске көжер киноларның ажылдап турар черлеринге кино чуруктарны колдуунда көргүзүп келгеннер. Оон туржук харын турум кино точкаларлыг районнар төптеринге кино көргүзүлгезин чорудуп, автомашина чоруп болгу дег ырак сумуларже, суурларже үнүүшкүннерни барыкла кылбайн келген. Чер-черниң партия, совет органнары оларның әргезинче чоруткан автомашина көжер киноларын чөп ажыглавайн турарлар. Автомашина көжер кинолары-биле кады лекторларны, илеткелчилерни чорутпайн турар. Оон-биле чергелештир, янзы-бүрү темаларга хамаарышкан лекция, илеткелдерниң номчулгазы әртем-шинчилел, агротехника кино чуруктарының көргүзүүн таарымчалы-биле үдәәр ийикпе көдөөге культура-массалыг ажылды хамыктажок диргизип болур ийик.

Көдөө кино четкилериниң ажылында улуг четпестерниң база бирәәзи болза, главкинопрокат конторазының талазындан оларны кино чуруктар-биле четпес хандырып турарында. Кино чуруктарның чорудуушкуну репертуарлыг расписание өзүгаар әвес, а улуу-биле озалдатынып тарап турар. Оон кырынга кино чуруктарның харылзаа органнарынга үр үеде саадап чыъдып турарын немәәр болза, көжер киноларны чеже хире үе иштинде чуруктар маңаа, ажыл чок олуруп турары чаягаар-ла билдине бәәр. Главкинопрокаттың талазындан дугуржулга өзүгаар расписаниеде айыткан кино чуруктарны чорударының улуу, харын ону үреп, оон орнунга даштыкы кино чуруктарны чорудары-биле өйлежип, ынчангаш көдөө кино четкилерни берге байдалга таварыштырып турар. Үүге дизе, чер-черде киномеханиктер алдынган расписаниени барымдаалап, келзе чогуур кино чуруктарның данзызын көрүкчүлерге чарлап каапканда, оларның орнунга өске чуруктар чеңдип турары-биле сеанстар чамдыкта үстүп турар.

Кинофикацияның область әргелели сөөлгү үеде көдөө черлерде бодунуң кино точкаларының санын көвүдеткен. Олар чаа школа дооскулаан шыырак билиглиг киномеханиктер-биле хандыртыпган. Көжер киноларның доктаамал маршруттарын болгаш чурттакчылыг черлерге кино көргүзүглериниң тодаргай графиктерин ажылдап кылырының әргежок чугулазын ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлели бодунуң чоокта чаа үндүрген доктаалынга тодаргай айыткан. Чурттакчылыг чер бүрүзүнге кино сеанстар көргүзеринге херектиг оран-бажыңны, ол ышкаш киноаппаратуралар сөөртүрүнге хереглетинер транспортту хандырарын ол-ла доктаалынга айытпышаан, райкүүскомнарга хүлөөткен. Ол хемчегдерни амыдыралга боттандырар чорук, көдөө чурттакчыларга кино көргүзүлгезин экижидер.

Көдөө чурттакчыларга кино көргүзүлгезин экижидериниң хереәнге комсомол организациялары улуг роль ойнаар ужурлуг. Кино ажылынга оларның киржилгезин ВЛКСМ ТК-ның IV пленумунуң доктаалында тодаргайы-биле айытхан турбужа, комсомол организацияларындан практиктиг дуза амдыгаа чедир алдынмаан.

Бистиң областың көдөө чурттакчыларының ортузунга кино көргүзүлгезин экижидериниң талазыбиле бодунуң мурнунда салдынып турар сорулгалары кино четкилери үүгле чер-черниң партия, совет, комсомол органнарының болгаш хөй-ниитиниң дузазы-биле чедиишкиниг күүседип шыдаар.

М. Попов,
кинофикация әргелелинин начальнигинин оралакчызы.

Бүгү-ниити ыяавыла өөредилгезиниң хоойлузун хажытпас

Бүгү-ниитиниң әге, чеди чыл ыяавыла өөредилгезиниң сталинчы хоойлузун Сүт-Хөл районунга кидин боттандырып әгелөөнинден бәәр ийи чыл ажып турар. Бо үеним дургузунда районнуң школа назылыг уругларының әләән хөй кезии школаларда хаара тутунган. Улуг-Алаак, Бора-Тайга сумулары бүгү-ниити өөредилгезиниң хоойлузун әки боттандырып, школага өөрензе чогуур назылыг бүгү уругларының барык шупту чыгамын өөредилгеге хаара тудуп шыдаан. Ындыг болзажок, бүгү-ниити әге болгаш чеди чыл ыяавыла өөредилгезиниң сталинчы хоойлузун боттандырары дәәш демисел район иштинде амдаа кошкак чоруп турар. Оон барымдаазы, 1950—51 өөредилге чылында районнуң 7—15 хар чедир назылыг 1640 чыгам санныг уруглары школаларга өөренип кирер ужурлуг турган болза, оларның иштинден 105 уруглар школадан дашкаар арткан. Оон иштинде Сүт-Хөл суму Советі 290 ажыг школа назылыг уругларның 64-түн школага хаара тутпаан. Ол дугайын суму Советининң даргазы әш Чанчып „аарыг", „хары четпес" дәән чижектиг үндезин чок чылдагааннар-биле тайылбырлап турар. Хөр-Тайга, Кызыл-Тайга сумуларының әң ырак кызыгаарлары Көжөө, Уруда чурттап турар ажылчы чоннарның школа назылыг уругларындан 25 кижи школада хаара тутунмаан турда, ол суму Советининң даргалары Самбуу, Сандан-оол олар боттарының багай ажылын чажырар сорулга-биле „бистиң школа назылыг бүгү уругларывыс школада 100 хуу хаара тутунган" деп күрүнени мегелөөр орукче кирип турарлар. Ол ышкаш районнуң әң ырак сумузунуң бирәәзи Хөлчүктүгде 16 уруглар школадан дашкаар арткан. Ол чергелиг фактылар өске-даа сумуларда көстүп турар.

Үстүнде фактылар чүү айтып турары ол дизе, ВКП(б) райкомундан, райкүүскомдан болгаш комсомол райкомундан, районнуң улус өөредилге килдизинден әгелөөш, партия, комсомол әге организацияларынга, суму Советтеринге, база тус-тус школа ажылдакчыларынга чедир бүгү-ниити өөредилгезиниң сталинчы хоойлузун боттандырары дәәш, большевикчи демиселди күштелдирбейн, ол чугула херекче сагыш салбайн келгенин көргүзүп турар. Бүгү-ниити өөредилгезиниң хоойлузун боттандырар талазы-биле ада-иелериниң демисели база ошкак. Школага өөрензе чогуур назылыг уругларын чогуур өйүнде бербес болгаш берзе-даа оларның материалдыг хандырылгазы, өөредилгезиниң шынарын бедидери дәәш сагыш салбайн турарлар. Школада өөренип турар уругларын аъш-чем, идик-хеп үүлдери-биле четче хандырбайн турарының, оларны школа чанынга әкеп тургузарынче сагыш-човаваанының уламы-биле уруглардың кичәәлден озалдаар, шуут кичәәлдер үзер чоруктары хөй-биле болдунуп турар. Ындыг байдалдар Хөр-Тайга, Кызыл-Тайга, Сүт-Хөл сумуларынга кончуг хөй-биле болдунуп келген.

Оон-биле чергелештир чамдык Алдан-Маадыр, Хөр-Тайга дәән чижектиг сумуларның талазындан школаларның ажылын херекке албайн, оларны одаар үүл-биле четче хандырбайн турар үүлдер амдыгаа чедир үргүлчүлеп турар.

База суму Советтериниң, районнуң статистика килдизиниң талазындан школа назылыг уруглардың учёт данзызын тодаргай кылбаанының уламы-биле районда уруглардың учёт түңнели сандарап будулган.

Мынчаңгаш, бүгү-ниити өөредилгезиниң сталинчы хоойлузун хажытпайн, чедиишкиниг боттандырар дәәш демиселди күштелдирери улуу-биле негетинип турар.

Г. БАЛЧИР,
Сүт-Хөлдүң райОНО әргелекчизи.

Парлалга тарадылгазын чогуур өйүнде чорудар

Сүт-Хөл районнуң Хөр-Тайга сумуларында солуннар тарадылгазы дыка озалдап чоруп турар. Хөр-Тайга сумунуң почта дажыкчызы Доожуну районнуң харылзаа конторазы бодунуң аът ажаакчызы кылып алган. Ынчааргa ол сумуда почта дажыкчызы чок болуп турар. Бир-тәә, почтачы чок болганда, солуннар чогуур өйүнде таравайн турар. Солун тарадылгазы бир ай ажыг, харын ийи ай чыгыы хире үелерде таравайн келген.

Чагыкчыларның иштинде чамдык кижилер мырыңай чылдын дургузунда безин чагыткан солуннарын чангыс-даа албаан кижилер бар. Сумунуң иштинге солуннарны чагыкчы бүрүзүнге өйшаанда чедирер дугайында тускай кижилерни тургуспаан. Ынчаңгаш суму төвүнге келген солуннар үр чыъдып турар. Октябрь, ноябрь айларда безин үнген солуннар әләән хөй чагыкчыларга четпәән. Чамдык үелерде келген солуннарны кайы бир чорумал кижилер дамчыштыр чорудуп каар, оон ол кижилер солуннарны кайда бир аалдарга кааптар, әәлериннге чедирбес чоруктар бар.

М. СОЧУТ.

Кыдат улус республиканың даштыкы херектер министри Чжоу Энь-лайның медеглели

ПЕКИН, (СЭТА). Синьхуа агентилелиниң дамчыдып турары-биле алырга, Кыдат улус республиказының Улустуң Төп чазааның даштыкы херектер министри Чжоу Энь-лай Катышкан Нациялар Организациязының Кол Ассамблеязының дүрүм чогу-биле хүлээп алган «боолаашкынны соксадыр дугайында айтырыг талазы-биле үш күрүнелерниң комиссиязын» тургузар дугайында резолюцияның дугайында Чжоу Энь-лай медеглел кылган.

КНО-нуң Кол Ассамблеязы 1950 чылдың декабрь 14-те Кореяда боолаашкынны соксадыр деп мегелеп адап турган 13 күрүнелерниң дүрүм чогу-биле киирип келген саналын хүлээп алган. Ол санал болза, КНО-нуң Кол Ассамблеязының ам болур сессиязының даргазы Индияның төлээзи Рау болгаш Канаданың төлээзи Пирсон составтыг үштүң комиссиязын тургузарын баш бурунгаар көрүп турар. Ол болза, Кореяда боолаашкынны соксадырынга тааржыр болгаш таарымчалыг байдалдарны ажылдап кылырынга илергейлээр сорулга-биле дугуржулгаларны чорударынга болгаш ооң сөөлүнде Катышкан Нациялар Организациязының Кол Ассамблеязынга таарымчалыг сүмелээшкиннерни тыпсырынга көрдүнген.

Ол саналга хамаарыштыр Кыдат улус республиказының улустуң Төп чазааның даштыкы херектер министри Чжоу Энь-лай адаанда медеглелди кылган.

1. Кыдат улус республиказының төлээзи «Кореяда боолаашкынны соксадыр дугайында айтырыгның талазы-биле үштүң комиссиязы» деп адаар чүвени тургузар дугайында резолюцияны КНО-нуң Кол Ассамблеязы хүлээп алганы-биле резолюцияны чугаалажырынга киришээн болгаш чөпшээреваан. Ооң мөрнунда Кыдат улус республиказының улустуң Төп чазаа бирде-бирээ чокка ол дугайын медеглеп келген, чүл дизе, Кыдат улус республиказының улустуң Төп чазаа кол айтырыглар талазы-биле болгаш эң ылаңгыяда Азияның шиитпирлетинмээн кол айтырыгларынга хамааржып турар айтырыгларның талазы-биле бүгү резолюциялар дүрүм чок болгаш күш чок болуп турар деп көрүп турар. Ону чүгле Катышкан Нациялар Организациязы Кыдат улус республиказының томуйлаан төлээзиниң киржилгези чокка хүлээп алыр чадавас ыйнаан, мынчангаш, Кыдат улус республиказының чазаа болгаш ооң төлээлери үстүнде сагындырган дүрүм чок «үштүң комиссиязы-биле» эвилелге киреринге белен эвес.

2. Кыдат улус республиказының улустуң Төп чазаа Кореяда дайынның чорудулгазын доп-дораан соксатынган турар ужурлуг деп чүвениң дугайында үргүлчү медеглеп келген болгаш медеглелди уламчылап-даа турар. Кореяда дайын чорудулгазын соксадырынга Кореяда ёзулуг тайбыңны катап тургузары болгаш корей улуска бодунуң шиитпирлетинмээн айтырыын таарыштыр тургузарынга бүрүн хосталганы тыпсып бээри эргежок чугула. Кореяда дайын чорудулгазы чүгле ам-даа соксавайн турарының чылдагааны чүде болуп турарыл дизе, Катышкан Штаттарның чазаа Кореяже халдаашкынга шеригни чоруткан болгаш бодунуң дайын политиказын чорударын уламчылап турар база агрессияны калбак девискээрге чорудуп турар.

Кореяда дайын чорудулгазының мырыңай эгезинге чедир Кореяның шиитпирлетинмээн айтырыын тайбың ёзубиле шиитпирлээринге болгаш ону тарапас дел чугаалап турган бис. Аңаа Кыдат улус республиказының чазаа болгаш ССРЭ-ниң чазаа Кореядан бүгү даштыкы шериглерни үндүрер болгаш корей улуска Кореяның шиитпирлетинмээн айтырыын боду шиитпирлээр эргени тыпсырын үргүлчү саналдап келген. Ынчамыжажок, Катышкан Штаттарның чазаа мындыг саналга чүгле ойталаан эвес, харын ол ышкаш корей айтырыгны тайбың ёзу-биле шиитпирлээр дугайында чугаалажылгаларны чорударындан ойталаан. Катышкан Штаттарның шерии октябрьниң эгезинде 38 параллельче халдаашкынны кара өжегээр чоруткаш, Катышкан Штаттарның чазаа баш бурунгаар бүгү сагындырыглардан шуут ойталаан, база июнь айда лисынманчы шериглерниң хоп-мегечи шургуп кириишкининиң уржуу-биле кызыгаар бүрүнү-биле узуткатынган, ынчангаш, политиктиг географияның ол байдалдыг шугуму кажан кезээдээзи-биле балатынган. Ноябрьниң сөөлүнде, кажан Тайванга Катышкан Штаттарның агрессиязынче хомудалдарны Айыыл чок чоруктуң Чөвүлелиниң чугаалажыышкынынга киржири-биле Кыдат улус республиказының төлээлекчизи чалаткан турган, төлээлекчи болза, Кореядан Катышкан Штаттарның болгаш даштыкы өске-даа күрүнелерниң шериглерин үндүрер дугайында база Мурнуу болгаш Соңгу Кореяның улустары боттары боттарының иштики херээн шиитпирлээр арганы тыпсып бээр дугайында саналды база катап киирген.

Ынчамыжажок Катышкан Штаттарның тергиидениниң адаанда турып турар КНО-нуң Айыыл чок чоруунуң Чөвүлели Кыдаттың улус республиказының чазааның ол таарымчалыг тайбың саналындан ойталаан. Ол чүнүң дугайын херечилеп турарыл дээрге, Катышкан Штаттарның чазаа бодунуң шериин үндүрүп алырын эге бажындан тура-ла ойталап келген төлээде, Кореяда дайын чорудулгазын соксадыр дугайында айтырыгга кандыг-даа шын чүве аңаа турбаан болгаш хөй улуска ёзулуг тайбыңны болгаш хосталганы тыпсырының дугайында айтырыгга шынчы чүве база-ла чок болуп турар.

3. Ол ындыг болган ужурунда, ам үеде америк төлээ мистер Остин Кореяда дайынны доп-дораан соксадыры дээш чүге туруп турарыл ынчаш, база Кореяда дайын чорудулгаларын соксадыр сорулга-биле чугаалажылганы чорударынга беленин чүге ол ышкаш илергейлеп турарыл? Билип алыры ындыг берге эвес, чүл дизе, кажан америк шериглер халдаашкынны Инчон портунга эгелеп турда, 36 параллельди эртип азы Ялуцзян хемче кирип турда олар боолаашкынны доп-дораан соксадыр дээш турбааннар база чугаалажыышкынны чорударын күзевээннер-даа болгай. Чүгле ам, кажан эжелекчи америк шериг аштырыышкынга таваржып турда олар боолаашкынны доп-дораан соксадыр дээш база боолаашкынны соксаткаанының сөөлүнде чугаалажылгаларны чорудар деп чугаалап турарлар-дыр.

Шынап-ла тодаргай-дыр, чүл дизе, Катышкан Штаттар бодунуң агрессиязын калбартырын уламчылап болур деп дүүнгү тайбыңга олар чугаа чугаалап турганнар, база улам ыңай халдаашкынга белеткенмишаан, Катышкан Штаттар дышты ап болур болгаш халдаашкынче база катап белеткенир азы аргажоктуң хараазы-биле бодунуң амгы агрессчи позициязын артырар төлээде олар бо хүн боолаашкынны соксадыр дээш чугаа чугаалап турарлар. Ол корей улустуң Азияның улустарының болгаш америк улустуң эрге-ажыктарының дугайында сагыш салбайн турарлар. Оларның эрге сонуургалдары болза, америк империалистер Кореяга бодунуң эжелекчи шериин тудуп шыдаар база Кореяга бодунуң агрессчи чорудулгазын уламчылаар, кыдаттың девискээри Тайванны эжелеп алырын уламчылаар, дайынче капиталистиг делегейге беленкелди күштелдиреринге сонуургалдыг болуп турарлар.

Мынчангаш, Макартурнуң штабының төлээлекчизиниң шуут-ла медеглээни болза, олар чүгле дайынга үндезилээш база политиктиг кандыг-даа байдалдар чокка боолаашкынны соксадырынга чөпшээрежип болурлар. Дайын чорудулгаларын кажан ол аңаа белеткенип алган соонда катап чорудуп болур аргалыг болзун дээш, агрессияның бүгү байдалы боолаашкынны соксаткан соонда безин ол-ла хевээр артып калыр дээни ол-дур. Оон ыңай олар бо болдунар арганы чуртка онза байдалды киирген чарлаар дээш база Катышкан Штаттарга, Барыын Европага болгаш Японияга мобилизацияга белеткенир дээш ажыглап болурлар. Бо үеде мону дээргилер Трумэн, Ачесон, Маршалл болгаш Макартур олар кылбайн турар бе ынчаш?

Эң баштай боолаашкынны соксаткаш, а ооң соонда чугаалажыышкынны чорудар деп адатынар санал дугайы кандыг болуп турарыл дээрге, ону 12 күрүнелерниң хамаарылгазы чокка Айыыл чок чоруктуң Чөвүлели-даа хүлээп албас ийик, дугуржулгаларның киржикчилериниң санынга кандыг чурттарны киирер деп бодап турарын хамаан чокка, бир эвес олар чөпшээрелге келгендаа болза, хүн айтырыының болгаш дугуржулгаларның утка шынарының дугайында айтырыг боолаашкынны соксаткан соонда безин дыка үр, төнмезибиле чугаалашкан турар ийик.

Бир эвес конференция дүрүм ёзугаар составы-биле Айыыл чок чоруктуң Чөвүлелиниң конференциязы болбас азы беш күрүнелерниң дүрүм ёзугаар конференциязы азы бир эвес ол оларның биле харылзаа чок болур болза, ынчаарда Катышкан Штаттарның чазаа адактың сөөлүнде бодунуң бадылаашкынының нарын машиназын ажыглап болур апаар.

Ынчангаштың Кореядан даштыкының хамык шериглерин үндүреринге болгаш Кореяның иштики херектерин Корей улус боттары таарыштырарынга үндезилетинмейн боолаашкынны соксадыр болгаш дугуржулгаларны эгелээр дугайында айтырыгны чугаалажыры болза, ийи арынныг чорудулгалар болур ийик. Бо чорук болза, американың чазааның бодалдарынга таарышкан турар болгаш делегейниң тайбыңга ынак улустарының ёзулуг күзел-соруун харылап шыдавас болур ийик.

Үштүң комиссиязы—бо үедеги турупларга боолаашкынны соксадыры—тайбың чугаалажыышкыннар;—улуг шавархалдаашкынның эгези: Маршаллдың бо формазы кыдат улуска дыка билдингир, чүге дээрге, 1946 чылдың бүгү дугуржунда генерал Маршалл мындыг арга-биле Чан Кай-шиге каш удаа дузалап турган.

4. Оон дуржук, бо үениң айтырыы чүгле чаңгыс Корея айтырыы-биле канчап-даа кызыгаарлатынмас. Чүге дээрге, АКШ-тың чазаа Кореяга дайын чорудулгаларын өскүткен, 7 дугаар флотту кыдатка хамааржып турар Тайванче киирген, а ооң соонда Соңгу-Чөөн Кыдатты бомбалаан. Кыдаттың садыг пароходтарын боолап, Чөөн Азияга бодунуң агрессиязын калбарткан. Кыдат улустуң республиказының Улустуң Төп чазаа бо бүгүге удурланган бодунуң буруудадыышкынын Катышкан Нациялар Организациязынга каш удаа киирген. Ындыг болза-даа америк тергиидээшкиниң адаа-биле КНО-да хөй кезек Кореяга удур америк агрессияны, Тайванны эжелээнин болгаш Соңгу-Чөөн Кыдатты бомбалаанын чүгле деткээн эвес, харын Тайванга удур чепсектиг интервенцияга Катышкан Штаттарны буруудадып турар утка-шынарлыг бистиң төлээлекчивистиң киирген чөп саналын буруу шапкан болгаш кыдатка удур агрессияга Катышкан Штаттарны буруудадып турар Совет Эвилелиниң төлээлериниң үндүрген саналын шепкен адаанга салган.

Бистиң төлээлекчилеривисти үр үениң дургузунда манадып, КНО-нуң Кол Ассамблеязының бир дугаар комитеди бодунуң ажылын доктаамал үеге чедир соксатпаанында бистиң төлээлекчивиске медеглеп кылыр арганы бербейн турган.

Англи-америк блоктуң тергиидээшкининиң адаанга туруп турар КНО-нуң кежигүннериниң хөй кезээниң эжелеп алган бо туружу КНО-нуң Уставын ооң сорулгаларын каржызы-биле үрээр чорук болган. Бо туруш америк агрессияны хоруурунуң орнунга, харын ону калбартып турар. Бүгү делегейге тайбыңны камгалаарының улуу, харын ону үзүп турар.

Кыдат дугайында айтырыг талазы-биле азы Кыдатка хамаарышкан чугула айтырыглар талазы-биле Катышкан Нациялар Организациязынга каш айларның дургузунда чорутунуп келген хөй саныг маргылдаалар турза-даа, 475 миллион кыдат улустуң төлээлекчилери болуп турар Кыдат улус республиканың төлээлерин КНО-нуң хаалгаларының артында ам-даа тутпушаан турарынга, Чан Кай-шиниң реакциялыг артыышкынының төлээлекчилеринге дүрүм чогу-биле КНО-да кыдаттың төлээзиниң олудун ам-даа эжелевишаан турарынга бүгү делегейде аңаа таарышсынмас чорукту үндүрген.

Кыдат улусту бо хире куду көрүп турар тур! Ынчангаштың кыдат улус Катышкан Штаттарга удурланыры-биле болгаш Кореяга дузаламчы көргүзер дээш эки-туразы-биле көдүрлүп үнгеш, бодунуң бажыңнарын болгаш бодунуң чуртун камгалавышаан, шын болгаш чөптүг чорудулгаларны Кореяның Улустуң армиязы-биле кады америк агрессорларга удурланыры-биле көдүрлүп үнген болгаш Кореяның улус демократыг республиказының чазааның чаңгыс командылалының адаа-биле бодунуң тускай турары дээш, Кореяга дузалаар дээш, Чөөн Азияга тайбың дээш, бүгү делегейге тайбың дээш туруп турар.

5. Азияның 13 чурттарының болгаш араб чурттарның төлээлериниң хөй кезээниң корей айтырыын тайбыңы-биле таарыштырар дугайында киирген саналы эң баштай оларның тайбыңны күзээнинге үндезилетинип турган деп чүвени демеглээри чугула. Ындыг болза-даа, эң баштай боолаашкынны соксадыр, ооң соонда чугаалажыышкыннар кылыр деп саналды деткип турган Катышкан Штаттарның чазааның бо бүгү кажар аргазын олар туюлунга чедир көрүп шыдаваннар, ынчангаштың олар корей айтырыын тайбыңы-биле таарыштырар дугайында Кыдаттың чазааның кол саналдарын чугулага көрбээннер. 13 чурттарның эң баштайгы резолюциязы Катышкан Штаттарның амданынга бүрүнү-биле таарышпаан, ынчангаштың ол резолюция Ийи резолюция кылдыр чардынган.

Ындыг болза-даа, «чугаалажыышкыннар чорудар сорулгалыг конференция» азы «чугаалажыышкыннар талазы-биле комиссия» деп адаарны көрүп турар ийи дугаар резолюция Катышкан Штаттарны азы хандырбаан ийикпе, азы долузубиле хандырбаан ийикпе, ынчангаштың шепкен адаанче кире берген.

Бо ийи резолюцияларның аразында ылгалын филиппин төлээниң үзелдери тодаргай көргүскен. Катышкан Штаттарның оруу-биле кажан-даа чоруп олурар филиппин төлээ чүгле бир дугаар резолюцияга катышкан, ынчаарга ийи дугаар резолюцияны деткииринден дадагалзаан. Ынчангаштың, филиппиннер боолаашкынны соксадырын негээн турда, ынчаарга Катышкан Штаттар бо резолюцияны деткип чүве чугаалаан турда бо кажар арга бүрүнү-биле илеретинген.

6. Кореяда дайын чорудулгаларының айтырыын тайбыңы-биле шиитпирлеп болурунга Кыдат улус республиказының Улустуң төп чазаа изии-биле идеген турар. Корея айтырыын тайбың таарыштырарының дугайында чугаалажыышкынларга Кореядан даштыкының бүгү шериглерин үндүрерин болгаш Кореяның иштики херектерин корей улус боттары шиитпирлээр ужурлуг деп чүвени үндезин болдурарын быжыы-биле негеп турар бис. Американың агрессчи күштерин Тайвандан үндүрген турар ужурлуг. Кыдат улус республиканың төлээлекчилери КНО-га дүрүм ёзугаар эргени алыр ужурлуг. Бо чүүлдер кыдат улустуң болгаш корей улустуң чүгле чөптүг негелдези эвес, харын бүгү делегейниң бурунгаар депшилгелиг бүгү хөй ниитилелиниң база-ла санал сналының изиг күзели болуп турар.

УЛУС ДЕМОКРАТИЯЗЫНЫҢ ЧУРТТАРЫНДА

Болгарияда сталинчы эртем сессиялары

СОФИЯ. Болгарияның эртем болгаш культура төптериңге декабрьде эртемнин сталинчы сессиялары торутунган. Чоокта чаа Софияда Болгарияның эртемнер академиязының сталинчы сессиязы ажытынган. «И. В. Сталиннның чаа ажылдарының болгар эртемни хөгжүдериниге ужур дузазы» деп темада Болгарияның Эртемнер академиязының президентизи Тодор Павлов илеткел кылган.

Дмитров аттыг кедээ ажыл-агый академиязының сталинчы сессиязы доозулган. Ол сессияга: «И. В. Сталин эртемнин улуг корифейи», «Сталин болгаш агробиология эртеми», «Сталин болгаш колхоз тургузуушкуну», «Диалектиктиг материализмниң чырыынга организмнерниң сайзыраары» деп темаларга илеткелдер болгулаан.

Ол ышкаш Софияда Софияның күрүне музыка академиязының сталинчы эртем сессиязы доозулган. Профессор Веселин Стоянов аңаа марксисчиг-ленинчи музыка эстетиказының чырыынга музыка формаларының дугайында илеткелди номчаан.

(СЭТА).

Венгрияда үлетпүр каздырларының белеткели

БУДАПЕШТ. Беш чыл планын ёзугаар Венгрияда тургустунуп турар чаа-чаа заводтарга, фабрикаларга болгаш тудугларга чуртта бар турар үлетпүр бүдүрүлгелерни калбартырынга үлетпүрниң чаа-чаа каздырлары негетинип турар. Чүгле эрткен чылда Венгрияның улус ажыл-агыының бүгү адырларынга ажылдап турган ажылчыннарның саны 250 мун кижи чедир кеңүдээн.

Ажылчын күжүнге өзүп турар негелдени хандырар төлээде, Венгрияның улустуң эрге-чагыргазы үлетпүрге чаа каздырларны белеткеп турар. Совет Эвилелиниң үлегери-биле социалистиг улуг үлетпүр бүдүрүлгелерде аныяк ажылчынарны өөредип турар.

Үлетпүр училищелериниң, өөредилге мастерскаяларының болгаш үлетпүр школаларының хереглелинге эрткен чылын күрүнеден 90 миллион ажыг форинтилер биле акшалаңдырган, ол сорулгага 1951 чылда 277 миллион форинтилерни чарыгдаар деп шиитпирлээн.

1951 чылда Венгрияның социалистиг үлетпүрүнге 55 мун ооллар болгаш кыстар профессионалдыг белеткелди эртер.

Кореяның демир-орукчуларының кызымзай күш-ажылы

СОҢГУ-КОРЕЯ. Кореяның демир-орукчулары фронтуга дуаалаарын үргүлчү кызып турарлар. Олар «Бүгү чүвени америк интервентилерни тиилээринге» деп лозунгнун адаа-биле ажылдап турарлар.

Ма Чон Сөл даргалаан депонуң ажылчыннары дайын мурнундагы үе-биле демейлээрге паровозтарның дүргеделин ийи катап көвүдеткеннер. Ко Бен Ченниң удуртканы участоктуң демир орукчулары кыска хуусааларда америк самолёттарның үреп казаны демир орук шугумун катап кылып тургусканнар.

Тайбың дээш Германияның чаңгыс эви дээш

БЕРЛИН. Германияның чаңгыс эви дээш демиселдиң ажылчын белеткел комитедин Нюрнбергте тургусканын АДН агентилели дамчыдып турар, ук комитетке социал-демократтар, коммунистер болгаш чоннуң партия кежигүнү эвес төлээлекчилери кирген.

Премьер-министр Гротевольдуң саналдарын боттандырары-биле Боннуң төлээлекчилери Германияның демократтыг республиказының чазаа биле доп-дораан дугуржулгаларны эгелээрин негеп турар негелделер комитеттиң медеглелинде кирип турар. Барыын Германияның шериглерин Барыын Европаның агрессчи армиязынга киирер дугайында барыын күрүнелерниң негелдезин Боннуң эрге-чагыргалары хүлээп албас ужурлуг деп чүвени медеглелде айтып турар.

„Үндүрүглерден кирип турар хөреңгилер эжелел шериглерни тургузарынга болгаш чепсеглээшкингедаа чарыгдатынмас, харын ажылчы чоннарга чуртталга бажыңнары, дыштанылга бажыңнары, өмнелгелер болгаш санаторийлер тудуушкунунга чарыгдатынар ужурлуг. Тайбың үлетпүрүнүң болгаш Германияның ниити садыын хөгжүдер талазы-биле хамык кызыгаарлаашкыннарны солуурун ол-ла үеде негеп тур бис" деп чүвени медеглелде чугаалап турар. (СЭТА).

ФИЛИППИННЕРДЕ БАЙДАЛ

НЬЮ-ЙОРК. Ассошиэйтед Пресс агентилелиниң дыңнадыынан алгаш көөрге, Лусон ортулуктуң Төп болгаш соңгу кезектериниң районнарынга «Хугботтун» отрядтары (Филиппиннерниң улус-демократтыг армиязы) чазактың шериглери-биле болгаш полиция-биле идепкейлиг дайылдажыышкыннарны чорутканнар.

Кореяда болуушкуннар

Улустуң армиязының Кол командылалының дыңнадыы

ПХЕНЬЯН, 27. Кореяның улус демократтыг республиказының Улустуң армиязының Кол командылалының декабрь 27-де дыңнатканы болза:

Хамхын (Канко) районунга, Хыннам (Конан) болгаш Сехочжинь (Сейкосин) уунга чаалажып турган Улустуң армиязының кезектери декабрьнин 27-де дайзынның шериглериниден ол районну бүрүнү-биле хостаан.

Улустуң армиязының ужар-хеме адар зениттиг кезээ ноябрьнин 16-дан декабрь 7-те чедир дайзынның 48 самолёттарын, ооң иштинде «В—29» деп ийи самолёттарын андара адып узуткаан.

(СЭТА).

Соңгу Кореяны тур эжелээнниң үезинде американнарның болгаш лисынманчыларның үүлгедиглериниң түүнелдери

ПХЕНЬЯН. Америк агрессорлар болгаш лисынманчы дээрбечилер Соңгу Кореяны тур эжелеп турган үезинде араатанзыг кем-буруулларны үүлгедип, хоорайларны бүдүн-бүдүнү-биле үрегдеп, корей улустуң чеьдип алганы цыка хөй үнелиг чүүлдерни үптээннер. Олар корей патриотчуларны болгаш буруңгаар депшилгелиг ажылдакчыларны массалыг-биле кыргыныхыдып, бүгү-ле культура-чырыдыышкын албан черлерин, библиотекаларны, типографияларны болгаш дуганнарны үрегдеп каапканнар.

Эжеледдиң үезинде чер реформазының, бүдүрүлгелерни национализастаанының, хеөженнерниң, күшгажылының болгаш дең эргезиниң дугайында хоойлуларны бүрүнү-биле солаан турган. Күрүнениң бүдүрүлге черлерин чүзүн-базын тозаңчылар эжелээн турган, олар боттарының хуудда Бинь-Лье деп быжыглал пунктузун чоннун үнелиг чүүлдерин үптеп турганнар. Тараачыннарның чер реформазын чорудуп турар үеде алгылаан черлери катап хунаап алдынган турган. Ооң орнунга помещиктерниң черни өнчүзү болдурганының дугайында хоойлуну тургускан турган. Тараачыннар бо чылдың дүжүдүнде үндүрүг төлээринге онаатырган турган.

Эжелекчилерниң дузаламчызы-биле катап чеьдип келгилээн помещиктер тараачыннардан черни болгаш малгманны хунаап ап, тараачыннардан чер төлевирин албадаг-биле чыып ап тургулааннар. Ажылчыннарның эргезин камгалаан бүгү хоойлуларны, бүдүрүлгелер эргелериниң демократтыг системазы база солутунгаа турган. Дыштанылга бажыңнары болгаш өмнелгелер эжелекчилерниң болгаш картыс идегеттериниң өнчүзү кылдыр чарлатынган турган.

Ам Соңгу Кореяның база катап хосталган ажылчы чоннары боттарының бүгүлү-биле демократтыг эргелерин катап тургускан болгаш америк агрессорларны болгаш оларның чалчалары—лисынманчы дээр бечилерни туюлунга чедир чыдча шаварының хереңге боттарының бүгү күштерин берип турарлар.

(СЭТА).

Вьетнамның улустуң армиязының чедиишкиннери

ПАРИЖ. 27. Вьетнамның Улустуң армиязы Тиен-Йен биле Мон-Кейниң арызында Бинь-Лье деп быжыглал пунктузун атакалаанын, Вьетнамда 64 километр дурттуг фронтуда француз шериглериниң экспедиция чорудуп турар шериглеринге Вьетнамның Улустуң армиязының кезектери күштүг удурланыышкынны кылган деп «Се Суар» солун Сайгондан дыңнадып чарлаан.

(СЭТА).

Шлезвигтин ажыл чоктарының Барыын Германияны катап боо-чепсеглендириишкининге удурланып турары

БЕРЛИН. Шлезвигте лейпциг-тин радиозунуң дыңнадыы турары болза, аңаа Барыын Германияны катап боо-чепсеглендирип турарынга удурланган шиитпирни хүлээп алган ажыл чоктарның хуралы болуп эрткен. «Бистер хөй-хөй ажылдар бар турзун дээш тайбыңны күзеп тур бис, кандыг-даа дайын дурлаан күзевейн тур бис» деп шиитпирде чугаалап турар.

Барыын Германияның ажыл чоктары болза дайындан ойталап турар болгаш үлетпүрүнүң чүгле тайбың хөгжүлдези бүгү кижилерни ажыл-биле хандырып болур, оларны хлеб-биле хандырып болур болгаш шыдажыр аргажок ядаранган чорукту чок кылып болур дээрзин билип турарлар деп аңаа чүве чугаалаанарының бирээзи лелеглээн.

(СЭТА).

Барыын-Германияда солдаттар чыылдазы

ВЕНА. Венаның «Дер абенд» деп солуну франкфуртна Майнеден алдынган медээни парлап үндүрген, ында чугаалап турары: «Сөөлгү үеде Американың эжелел эрге чагыргалары Барыын Германияның барык бүгү улугулуг хоорайларында шериг организастаан пунктуларны тургускан. Ылаңгыя шак ындыг пунктуларны Рейн-Майн аэродромунуң чоогунда, Висбаденде болгаш Ансбахта (Бавария) тургускан.

Ол пунктуларның сорулгазы—Барыын Германияның армиязынга хереглээр солдаттарны чыып бээри болуп турар. Чыылдага кирген солдаттар болза, Чөөн чүс фронтузунга тулчуушкуннарның ужуулгазының дугайында, аар болгаш чиик чепсекти ажыглап билириниң дугайында, база Американың күрүне тургузуунга хамаарылгазын илергейлээн айтырыглардыг анкетага бүрүткенир хүлээглелиглер».

(СЭТА).

Австрияда Америк офицерлериниң дүржок чоруу

ВЕНА. «Дер абенд» деп солун Австрияда американнарның дүржок чоруун илеткен чүүлдү парлап үндүрген.

Зальцбургтан Генсбуккче бар чыткан поездиге олурган дөрт америк офицерлер азиртир арагалап алгаш, кожа өрөөлдерже кире берген, аңаа чоруан хөрөөженнерни ужур дүржок каржызы-биле аажылап эргелээннер.

Австрийлерниң иштинден бир кижи сагындырарга аңаа харыы кылдыр ол офицерлер холунга чүү-ле таварышкан болдур буза чаза шаап турганнар. Дуза чедирери-биле келген картыс шагдаалар өк-боо-биле кыжаныр турган ол хулиганнарны чурумчудуп шыдаваннар.

Ол солуннуң демеглеп турары болза, американнарның ол хулиганызыг үүлгедиишкиннерин буруудатпайн аңаа садыпкан болган.

(СЭТА).

Инди-Кыдаттың иштики херектеринге АКШ бодунуң киржилгезин күштелдирип турар

ПАРИЖ. Франс Пресс агентилелиниң медээлээни-биле алырга, бо хүн Сайгонга Американың Катышкан Штаттарындан Францияның Вьетнамга удур демиселинге шериг талазы-биле дуза көргүзериниң дугайында дугуржулгазынга ат салдынган.

Национал-хосталгалыг шимчээшкинни базар дээн ораалдажыышкын-биле чөңгээлеп турары болза, америк империалистерниң Инди-Кыдаттың херээнге каржы байдал-биле киржип турар база бир чаа үүлгедии ол болуп турар. Ол болза, АКШ-тың тергиидекчи бөлүктери чурттуң улус массаларынга деткиткен Вьетнамның улус Республиказының чедиишкиннериниң мурнунга оларның ам француз империалистерниң күштеринге ынанып шыдай албас апарганын херечилеп турары ол болур.

(СЭТА).

Англи корреспондентиниң Японияны катап боо-чепсеглээр дугайында

ПРАГА. Лондонуң телепресс агентилелиниң корреспондентизиниң медээлеп турарын ёзугаар алырга, АКШ-тың күрүне департаментизиниң «хоозун бадыткалдары» турза-даа катышкан штаттар япон армияны катап тургузуп турар. Японияда турар англи болгаш америк солуннарының корреспондентилери безин ол дугайын чажырарын ораалдашпайн турардар.

Англияның «Дейли Мейл» деп солунунуң корреспондентизи Роберт Мартинның бижип турары болза; Коммунистерге удур туулчурунга күзелдиг шериги Катышкан Штаттарның тып ап шыдаарынга херек карачаңгыс чурт япония болур. Япон армияның өзээ кылдыр 75 мун шериги кур күштүң полицейжи корпузу хевирлиг тургускан. Ол күштерниң саны алды ай иштинде 200 мун кижи чедир улгадып болур дээн.

(СЭТА).

Харыысалгалыг редактор
О. А. ТОЛГАР-ООЛ.

РЕДАКЦИЯНЫҢ АДРЕЗИ: Кызыл, Щетинкин кудумчузу бажын 7. РЕДАКЦИЯНЫҢ ТЕЛЕФОН НАРЫ: Харыысалгалыг редакторуун. редакторнуң орлакчызының. харыысалгалыг секретарының—3—62; партия амыдыралы, пропаганда болгаш агитация. литература болгаш уран-чүүл. кодер ажыл-агый. кинтики информация. үлетпүр болгаш транспорт. чаруа киндистериниң—3—64. бүдүргелериниң—3—68

Б00367. Обкүүсөөмнүн типографиязы.